

346

SENÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

10. funkční období

346

Zpráva o vývoji Evropské unie v roce 2015

2016

Zpráva o vývoji Evropské unie v roce 2015

Zpracovala Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR ve spolupráci
s resorty.

Schváleno Výborem pro Evropskou unii dne 12. 10. 2016.

Obsah

Úvod	1
1. Obecné záležitosti	2
2. Finanční a ekonomické záležitosti	5
3. Konkurenceschopnost	9
4. Doprava, telekomunikace, energetika	15
5. Životní prostředí	20
6. Zaměstnanost, sociální politika a zdraví	202
7. Vzdělávání, mládež a sport	24
8. Zemědělství a rybolov	26
9. Justice a vnitřní věci	267
10. Vnější vztahy	34

Úvod

Zpráva o vývoji Evropské unie v roce 2015 (dále jen „Zpráva“) je vládou předkládána každoročně v souladu s § 119a odst. 1 písm. a) zákona č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, v platném znění. Zpráva byla zpracována Sekcí pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR na základě příspěvků a připomínek jednotlivých resortů. Vzhledem k usnesení Senátu Parlamentu ČR (dále jen „Senát PČR“) č. 363 ze dne 30. října 2013 jsou ve zprávě zohledněna i usnesení, která k vybraným aktům přijal Senát PČR, popř. i Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR (dále jen „PSP ČR“) nebo její Výbor pro evropské záležitosti. Zpráva je členěna podle jednotlivých politik EU.

V první polovině roku 2015 vykonávalo předsednictví v Radě Lotyšsko (dále jen „LV PRES“), v druhé polovině roku pak koordinovalo činnost Rady lucemburské předsednictví (dále jen „LU PRES“). Zpráva se soustředí na konkrétní výsledky činnosti institucí EU dosažených v rámci těchto dvou předsednictví.

Vývoj Evropské unie v roce 2015 výrazně ovlivnily dva fenomény – migrační a azylová krize a terorismus.

Zhoršující se bezpečnostní situace v regionech Blízkého východu a severní Afriky způsobila největší migrační vlnu od konce druhé světové války. Členské státy (dále jen „ČS“) se tak během roku 2015 (i roku 2016) musely vyrovnat s příchodem několika stovek tisíc lidí, a to jednak osob požívajících práva na mezinárodní ochranu (uprchlíků), jednak nelegálních migrantů. Evropská komise (dále jen „EK“) v roce 2015 představila množství návrhů směřujících ke změnám ve společné azylové a migrační politice, lepší ochraně vnějších hranic EU a intenzivnější spolupráci se třetími zeměmi, jež jsou zdrojem migrace. Cílem těchto návrhů je řešení migrační krize prostřednictvím lepší správy migračních toků, prevence nelegální migrace a pomoci uprchlíkům co nejbliže místu jejich vysídlení / aktuálního pobytu.

V reakci na teroristické útoky, které byly spáchány na evropském kontinentu, se EU zaměřila na posílení spolupráce v oblasti vnitřní a vnější bezpečnosti. Orgány EU i ČS vedly diskuze o zlepšení koordinace policejních orgánů, omezení nelegálního obchodu se zbraněmi, omezení financování terorismu či prevenci radikalizace a extremismu.

Potenciálně důležité kroky k zefektivnění vnitřního trhu EU a posílení konkurenceschopnosti a růstu zaměstnanosti představují návrhy EK týkající se strategie pro vnitřní trh se zbožím a službami a strategie pro jednotný digitální trh. Významný pokrok byl rovněž učiněn při budování a implementaci Energetické unie.

Nový impuls ke stabilizaci eurozóny v červnu 2015 udali předsedové pěti nejvýznamnějších orgánů EU - Evropské rady (dále jen „ER“), Evropského parlamentu (dále jen „EP“), EK, Evropské centrální banky a Euroskupiny. Ve své Zprávě vyzvali k dalšímu prohlubování a budování Hospodářské a měnové unie (dále jen „HMU“) a představili pro tento účel ambiciózní plán.

V listopadu 2015 zaslal tehdejší britský premiér David Cameron dopis předsedovi ER Donaldu Tuskovi, čímž zahájil proces jednání mezi Velkou Británií a dalšími ČS o novém řešení pro Velkou Británii v rámci EU. Většina klíčových momentů vedoucích k referendu o vystoupení Velké Británie z EU se však odehrála v roce 2016.

1. Obecné záležitosti

Politika soudržnosti

Rok 2015 byl pro politiku soudržnosti (dále jen „PS“) velice důležitým. Došlo ke **schválení všech českých operačních programů a byla zahájena jejich implementace**. Byla projednána a schválena úprava legislativy pro PS a několik delegovaných aktů, či proběhla technická vyjednávání corrigenda Obecného nařízení. Zásadním je také série přijatých závěrů Rady. Závěry přijaté za LV PRES se soustředily především na **nové výzvy v implementaci PS 2014-2020**, které jsou zaměřeny na reformní prvky PS. Během obou předsednictví byly také přijaty závěry ke zvláštním zprávám Evropského účetního dvora. V prosinci 2015 zveřejnila EK sdělení, ve kterém poprvé popisuje očekávané výsledky implementace dohod o partnerství a operačních programů, jichž má být dosaženo v roce 2020. Závěry k tomu sdělení byly schváleny v březnu 2016.

Na základě závěrů přijatých Evropskou radou v prosinci 2014 došlo v roce 2015 k uskutečnění řady bilaterálních jednání EK ve vybraných členských státech s cílem **maximálního dočerpání alokovaných prostředků v programovém období 2007-2013** s názvem „*Task Force on Better Implementation*“. ČR byla rovněž součástí této aktivity v rámci, které byla intenzivně diskutována možná opatření vedoucí k efektivnímu dočerpání fondů EU v končícím programovém období. Úspěšně se podařilo i ve spolupráci s ostatními ČS dosáhnout flexibilnějších pravidel v oblastech fázování a finančních nástrojů či v pozitivním výkladu EK pro využití zálohových faktur a retrospektivních projektů.

Rozšíření

Agenda rozšíření se v roce 2015 týkala zemí západního Balkánu a Turecka. K určitému pokroku na cestě do EU došlo v případě většiny dotčených zemí.

Vztahy mezi EU a **Tureckem** se v roce 2015 nesly především ve znamení úsilí o řešení migrační a uprchlické krize. Výsledkem listopadového společného summitu EU a Turecka byla mimo jiné dohoda na oživení tureckých přístupových rozhovorů. V prosinci byla otevřena další kapitola přístupových rozhovorů po více než dvou letech. **Černá Hora** pokračovala ve svých přístupových rozhovorech dobrým tempem, během roku 2015 bylo otevřeno celkem šest jednacích kapitol. Docházelo k přijímání klíčových zákonů v oblastech boje proti korupci a organizovanému zločinu. Problém nadále představovala jejich implementace. V rámci přístupových rozhovorů se **Srbskem** byly v prosinci 2015 otevřeny první dvě vyjednávací kapitoly. Dobrým tempem nadále probíhala domácí příprava. V roce 2015 došlo také k významnému pokroku v procesu normalizace vztahů s Kosovem. V případě **Makedonie** navzdory opakovaným doporučením EK zatím stále nedošlo k zahájení přístupových rozhovorů kvůli sporu s Řeckem ohledně názvu makedonského státu. Proces evropské integrace brzdila rovněž vleklá politická krize, kterou Makedonie procházela v roce 2015. **Albánie** v roce 2015 dosáhla rovnoměrného pokroku v plnění klíčových priorit, které jsou nezbytné pro otevření přístupových rozhovorů, konkrétně v reformě veřejné správy a v přípravě důkladné reformy justičního systému. **Bosna a Hercegovina** je zpět na reformní cestě. V roce 2015 byla odblokována dohoda o stabilizaci a přidružení, která vstoupila v platnost k 1. 6. Došlo také k přijetí tzv. Reformní agendy na všech vládních úrovních a k vypracování Akčních plánů pro jejich implementaci. V závěru roku 2015 pak Bosna a Hercegovina oznámila, že hodlá počátkem roku 2016 podat přihlášku ke členství v EU. K tomu došlo v únoru 2016. **Kosovo** v říjnu 2015 podepsalo dohodu o stabilizaci a přidružení. Kosovo pokračuje v procesu normalizace vztahů se Srbskem, jakož i ve snaze splnit zbývající podmínky procesu vízové liberalizace.

Vláda ČR ve své politice podpory dalšímu rozšiřování EU nadále postupovala v souladu s usnesením Senátu PČR č. 411 z 29. ledna 2014, dle něhož mezi pilíře politiky rozšíření patří principy kondicionality a vlastních zásluh jednotlivých aspirantských států.

Zlepšování právní úpravy a Meziinstitucionální dohoda

EK v květnu 2015 vydala **balíček opatření ke zlepšování právní úpravy** (tzv. *Better Regulation Package*). Tento komplexní balíček reforem, zahrnující celý cyklus tvorby politiky, má dále podpořit otevřenost a transparentnost rozhodovacího procesu v EU a zlepšit kvalitu nových právních předpisů prostřednictvím lepšího posouzení dopadu legislativních návrhů a změn. Bude rovněž podnětem pro neustálý a důsledný přezkum stávajících právních předpisů EU. Součástí balíčku jsou metodické nástroje pro hodnocení dopadů (*Better Regulation Toolbox*), opatření ohledně založení Výboru pro kontrolu regulace a ustavení nové platformy REFIT i návrh **Meziinstitucionální dohody** o zdokonalení tvorby právních předpisů.

V rámci Programu pro účelnost a účinnost právních předpisů (*Regulatory Fitness and Performance Programme - REFIT*), jehož cílem je systematicky identifikovat a transparentně provádět iniciativy, které významně sníží náklady a zjednoduší právní prostředí, vytvořila EK **platformu REFIT**. Platforma sestává ze dvou skupin expertů: „vládní skupiny“ a „skupiny zúčastněných stran“ (zástupci obchodní sféry, sociálních partnerů a občanské společnosti). Cílem platformy je usnadnit dialog se členskými státy a zúčastněnými stranami v otázkách zjednodušování právních předpisů EU. Platforma bude dále shromažďovat, posuzovat a prioritizovat jednotlivé podněty pro snižování regulatorní zátěže a následně předloží své připomínky a doporučení EK.

Další z nástrojů pro zlepšení právní úpravy představuje **Meziinstitucionální dohoda o zdokonalení tvorby právních předpisů** (dále jen „IIA“), jež vstoupila v platnost dne 13. dubna 2016. Mezi její hlavní cíle patří posílení konzultací a posuzování dopadů v průběhu celého unijního legislativního procesu

(u všech zapojených institucí – Komise, Rada a Parlament) s důrazem na hodnocení dopadů na malé a střední podniky, průmysl a občany, a posílení spolupráce institucí v rámci legislativního programování a plánování.

Právní stát

Radou pro obecné záležitosti (GAC) v prosinci 2014 byly přijaty závěry, které zavádějí pravidelný dialog na **téma dodržování zásad právního státu** v ČS, který probíhá na platformě Rady. Jeho smyslem má být podpora a zajištění dodržování zásad právního státu, jež dle současného znění Smluv patří k základním principům EU. První takový dialog byl uskutečněn na Radě GAC v listopadu 2015, kde byla vedle plánované výměny příkladů dobré praxe a vnitrostátních výzev v oblasti právního státu na program aktuálně doplněna reflexe nad teroristickým útokem v Paříži dne 13. listopadu 2015. Dialogy na téma právního státu budou v rámci Rady GAC pokračovat v roce 2016, přičemž ke konci roku má dojít k vyhodnocení celého mechanismu.

Veřejné zakázky

V průběhu roku 2015 byly na evropské úrovni **přijaty prováděcí předpisy zadávacích směrnic** a dále několik dokumentů nelegislativní povahy, ve kterých EK předkládá své plány v krátkodobém a střednědobém výhledu. EK přijala prováděcí nařízení, v němž jsou aktualizovány prahové hodnoty používané při postupech zadávání veřejných zakázek.

Reforma volebního práva EU

V zájmu rozšířit demokratický a nadnárodní rozměr volebního práva EU přijal EP v listopadu 2015 usnesení, jehož přílohu tvoří **návrh rozhodnutí Rady, kterým by se měl revidovat Akt o volbě členů EP ve všeobecných a přímých volbách**. Reforma voleb do Evropského parlamentu je citlivou otázkou zasahující nejen do vnitrostátní úpravy volebního práva, ale i do rovnováhy mezi orgány EU. Vedle množství čistě technických úprav volebního práva obsahuje tento návrh i řadu zásadních pozměňovacích návrhů. Za nejcitlivější lze považovat návrh na vytvoření společného evropského volebního obvodu, kde by kandidátku jednotlivých evropských politických stran vedl jejich kandidát na post předsedy EK (tzv. *Spitzenkandidat*), který ČR v souladu s Rámcovou pozicí ze dne 6. 1. 2016 nepodporuje, stejně jako pokusy o nepřiměřenou harmonizaci pravidel pro volby do EP, které jsou v rozporu se zásadou subsidiarity a proporcionality. K otázce harmonizace pravidel pro volby do EP a případných zásahů do zásad subsidiarity a proporcionality přijal výbor pro evropské záležitosti PSP ČR usnesení č. 216 (ze dne 14. ledna 2016) a Senát usnesení č. 400 (ze dne 20. dubna 2016).

Reforma Soudního dvora EU

V prosinci 2015 byla po několika letech jednání schválena reforma soudního systému EU spočívající v **navýšení počtu soudců Tribunálu na 56** (tj. dva soudci za každý členský stát), a to ve třech fázích, které mají být dokončeny v roce 2019. První fáze spočívá v navýšení počtu soudců Tribunálu o 12 co nejdříve během roku 2016 (součástí této fáze je i druhý český soudce). Druhá fáze je směřována k 1. září 2016 a spočívá ve zrušení Soudu pro veřejnou službu (specializovaná soudní komora pro zaměstnanecké spory fungující od roku 2005), k přechodu této agendy zpět na Tribunál a k navýšení počtu soudců Tribunálu o dalších 7 (počet odpovídající počtu soudců Soudu pro veřejnou službu). Třetí fáze spočívá v navýšení počtu soudců Tribunálu o zbývajících 9 v roce 2019.

2. Finanční a ekonomické záležitosti

Hospodářská politika

V lednu 2015 vydala EK sdělení s cílem poskytnout vodítka pro využití flexibility obsažené ve stávajících pravidlech **Paktu o stabilitě a růstu**, aniž by tato pravidla byla měněna či nahrazena. V únoru 2016 formálně schválená společná pozice EK a Rady k flexibilitě v Paktu o stabilitě a růstu se věnuje zohledňování hospodářského cyklu, strukturálních reforem a veřejných investic přispívajících k provádění důležitých strukturálních reforem při hodnocení plnění požadavků rozpočtového dohledu EU.

EK rovněž v roce 2015 zahájila již šestý cyklus koordinace hospodářských politik EU, tzv. evropský semestr. Priority hospodářské politiky EU podle tzv. *Roční analýzy růstu*, kterou EK vydala v listopadu, zůstávají stejné: znovuoobnovení investic, pokračování ve strukturálních reformách a zodpovědná fiskální politika.

Daně

Významným krokem v oblasti přímých daní v roce 2015 bylo **schválení novely směrnice o mezinárodní spolupráci při správě daní, pokud jde o povinnou automatickou výměnu informací, konkrétně o předběžných daňových rozhodnutích a předběžných posouzeních převodních cen**. Směrnice byla vydána jako součást Balíčku na podporu transparentnosti v oblasti daní, kterým EK reagovala na tzv. projekt BEPS (eroze základu daně a přesouvání zisků nadnárodních společností) řešený na úrovni OECD. Na konci roku 2015 Rada ECOFIN **schválila závěry k BEPS** a EK informovala o svém záměru představit začátkem roku 2016 **Balíček opatření proti vyhýbání se daňovým povinnostem**. Součástí balíčku z ledna 2016 jsou dva legislativní návrhy zaměřené na odstranění agresivního daňového plánování a vyhýbání se placení daní: (i) návrh směrnice proti vyhýbání se daňovým povinnostem a (ii) návrh směrnice o povinné automatické výměně informací v oblasti daní týkající se podávání zpráv podle zemí. Obě směrnice byly přijaty v roce 2016, na přelomu nizozemského a slovenského předsednictví.

Hlavní prioritou ČR v oblasti daní bylo **rozšíření mechanismu přenesení daňové povinnosti, tzv. reverse charge**. Za tímto účelem ČR podnikla v loňském roce řadu kroků: (i) podání společné žádosti ČR, Rakouska, Slovenska a Bulharska o **povolení rozšíření reverse charge (žádost byla však EK zamítnuta)**, (ii) bilaterální jednání s ČS a EK, (iii) uspořádání mezinárodní odborné konference „Rozšířením reverse charge proti daňovým únikům“, (iv) vypracování podkladového dokumentu na jednání Pracovní skupiny pro daně na vysoké úrovni a následné požádání o zařazení bodu rozšíření mechanismu reverse charge na jednání Rady ECOFIN v lednu 2016, (v) vypracování podkladového dokumentu a jeho předložení Radě ECOFIN v lednu 2016. Snahou ČR bylo zahrnutí možnosti rozšíření mechanismu reverse charge v podobě pilotního projektu do Akčního plánu Komise k DPH, jenž byl zveřejněn v dubnu 2016. EK namísto toho vydala písemné prohlášení, ve kterém se zavázala předložit legislativní návrh umožňující přechodné výjimky, na základě kterých by některé členské státy mohly aplikovat mechanismus **reverse charge** na všechna tuzemská plnění přesahující určitý limit do konce roku 2016.

Rozpočet EU

Rozpočet EU pro rok 2016 byl po vyjednávání v dohodovacím výboru schválen v listopadu 2015. Dle konečného kompromisu byla celková výše závazků pro rok 2016 stanovena na 154,5 miliard EUR a výše plateb na 143,5 miliard EUR, což představuje 1,8% navýšení plateb oproti rozpočtu EU na rok 2015. Rozpočet na rok 2016 dává k dispozici **téměř 3 miliardy**

EUR v prostředcích na závazky na pomoc členským státům a třetím zemím při řešení **migrační krize** a také **výrazně navyšuje zdroje na boj proti trestné činnosti a na ochranu proti teroristickým útokům.**

Cl

V roce 2015 probíhala příprava prováděcích předpisů k **celnímu kodexu Unie**, resp. k příslušnému nařízení. Kodex začal nabývat právní účinnosti již od května 2016 v souvislosti s přechodem k bezpapírovému celnictví do roku 2020. Dále byla projednávána revize **nařízení o vzájemné administrativní spolupráci v celních otázkách.**

Pokud jde o usnesení Senátu PČR č. 458 ze dne 23. dubna 2014 týkající se návrhu **směrnice o právním rámci Unie**, který se týká porušení celních předpisů a sankcí, zatím nedošlo k výraznému posunu vpřed. ČR v rámci jednání prosazuje principy stanovené tímto usnesením a zasazuje se o takové znění směrnice, které by zajistilo v maximální možné míře kompatibilitu se stávající národní legislativou.

Finanční sektor

V roce 2015 pokračovalo vytváření tzv. **bankovní unie**. Hlavním tématem bylo zajištění zahajovací fáze jednotného mechanismu dohledu (Single Supervisory Mechanism - SSM) a **příprava Jednotného mechanismu pro řešení krizí (Single Resolution Mechanism – SRM)** V rámci SSM se jednalo především o posouzení bank přímo dohlížených ECB dle společné metodologie, snahu o vyšší harmonizaci regulačních pravidel v zemích eurozóny a o konkrétní dohledovou činnost společných dohledových týmů ECB. Cílem SRM je centralizovaná konzistentní aplikace pravidel EU v oblasti předcházení a řešení krizí úvěrových institucí. Nedílnou součástí SRM je **Jednotný fond pro řešení krizí (Single Resolution Fund - SRF)**, který byl zřízen k 1. lednu 2016, kdy vstoupila v účinnost tzv. mezivládní dohoda o fungování SRF (IGA). SRF bude postupně naplňován až do výše 1% krytých vkladů všech úvěrových institucí bankovní unie během osmi let přechodného období, během něhož budou příspěvky národních podfondů v SRF postupně slučovány. Členské státy, včetně ČR, rovněž průběžně transponovaly do svých právních řádů **směrnici, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí** a investičních podniků (BRRD) a **směrnici o systémech pojištění bankovních vkladů (DGS)**. Ke konci roku 2015 EK zveřejnila, společně se Sdělením k dokončení bankovní unie, návrh nařízení zřizující **Evropský systém pojištění vkladů (EDIS)**, o němž se v současnosti vede technická diskuse. Dalším velkým tématem bylo **vytváření Unie kapitálových trhů (Capital Markets Union - CMU)**. V této souvislosti EK zveřejnila Zelenou knihu (únor 2015) a navazující Akční plán (říjen 2015). Prostřednictvím CMU by mělo dojít ke zlepšení přístupu k financování, zejména pro malé a střední podniky, k realizaci infrastrukturních a dlouhodobých projektů, rozšíření a diverzifikaci zdrojů financování a celkovému zlepšení fungování kapitálových trhů. Za účelem dosažení těchto cílů byly následně vydány tři legislativní návrhy upravující (1) jednotná pravidla sekuritizace (dva legislativní návrhy) a (2) nařízení o prospektu. K návrhu nařízení o sekuritizaci byl v Radě na konci roku 2015 dosažen obecný přístup, nyní probíhají trialogy. K návrhu o prospektu byl obecný přístup dosažen v červnu 2016 a budou zahájeny trialogy. Vydání dalších návrhů právních předpisů dle Akčního plánu bude pokračovat v roce 2016. Obecná pozice vlády k projektu CMU je v souladu se souvisejícím usnesením Senátu č. 130 z 20. schůze, konané dne 9. prosince 2015.

Rovněž pokračovalo projednávání **návrhu nařízení ke strukturální reformě bankovního sektoru**. V červnu 2015 byl schválen obecný přístup Rady, nyní se čeká na pozici EP.

Prohlubování Hospodářské a měnové unie

Dne 1. ledna 2015 přijala **Litva** euro a stala se tak 19. zemí EU používající tuto měnu.

Dne 22. června 2015 byla vydána tzv. **Zpráva pěti předsedů**, která apeluje na nutnost prohloubení a budování Hospodářské a měnové unie ve čtyřech oblastech: (1) Hospodářská unie (konvergence, prosperita a sociální soudržnost), (2) Finanční unie (integrované finance pro integrované hospodářství), (3) Fiskální unie (rámeček pro zdravé a integrované fiskální politiky) a (4) Politická unie (demokratická odpovědnost, legitimita a posílení institucí). Prohlubování má proběhnout ve dvou fázích – 1. fáze do poloviny roku 2017, kdy se má stavět na existujících nástrojích a stávajících smlouvách, a 2. fáze, kdy by na základě vyhodnocení 1. fáze mohlo dojít k hlubším změnám. Na Zprávu navázaly konkrétní návrhy EK vydané v říjnu 2015 ve „**Sdělení EK o krocích k dokončení hospodářské a měnové unie**“. Sdělení navrhuje změny v těchto oblastech: posílení evropského semestru, zlepšení nástrojů hospodářské správy, vnější reprezentace eurozóny, kroky k finanční unii a posílení demokratické odpovědnosti. EK v říjnu 2015 také vydala rozhodnutí, kterým k 1. listopadu 2015 zřídila nezávislou poradní Evropskou fiskální radu a vydala doporučení pro doporučení Rady ke zřízení vnitrostátních rad pro konkurenceschopnost v rámci eurozóny, které schválila Rada v červnu 2016 jako vnitrostátní rady pro produktivitu.

Statistika

V prvním pololetí roku 2015 byla schválena a nabyla účinnosti novela **nařízení o evropské statistice**, která posiluje nezávislost oficiální statistiky a postavení národních statistických úřadů v EU, zejména s ohledem na získávání dat z administrativních zdrojů. Významného pokroku bylo dosaženo při přípravě nových předpisů či novel v oblasti cenové statistiky (harmonizované indexy spotřebitelských cen) a statistiky platební bilance, mezinárodního obchodu službami a přímých zahraničních investic.

Hospodářská soutěž

V roce 2015 představoval hlavní prioritu EK **boj proti kartelovým dohodám**. EK přijala 8 významných rozhodnutí v oblasti hospodářské soutěže a uložila pokuty v řádu stovek milionů eur. Stejně tak tvořila i oblast přezkumu fúzí významnou část činnosti, v roce 2015 bylo vydáno 338 rozhodnutí v oblasti spojování podniků.

V roce 2015 EK navázala na projekty vycházející z rozsáhlé **zprávy** vydané v roce 2014 k příležitosti desátého výročí **prosazování soutěžních pravidel** dle nařízení 1/2003. EK v rámci projektů blíže specifikovala problematické aspekty prosazování soutěžního práva v EU a zástupci soutěžních úřadů EU spolu s EK se shodli na potřebě nového legislativního aktu.

Během roku 2015 pokračovala práce na připravovaných změnách v unijní úpravě **kontroly spojování soutěžitelů**. Nová úprava by měla především zavést kontrolu akvizic minoritních nekontrolních podílů. Dále je jejím účelem zjednodušení systému postupování případů spojení (tzv. *referral system*). Navrhované změny by měly zjednodušit jednotlivá řízení a zvýšit počet fúzí přezkoumávaných v rámci zjednodušené procedury, což ušetří náklady posuzujícímu orgánu i soutěžitelům. Zredukovat by se měl i požadovaný obsah notifikací v zájmu snížení administrativní zátěže na straně soutěžitelů.

Veřejná podpora

V roce 2015 byly přijaty další předpisy související s modernizací pravidel veřejné podpory započatou v roce 2012. Aktualizovány byly formuláře, kterými ČS provádějí notifikace

opatření veřejné podpory EK k posouzení slučitelnosti s vnitřním trhem. Dále bylo konsolidováno nařízení Rady, které zmocňuje EK k vynětí některých opatření veřejné podpory z notifikační povinnosti a stejně tak nařízení Rady, které upravuje pravomoci EK v notifikačním procesu.

Podpora investic

V roce 2015 probíhalo intenzivní **naplňování Investičního plánu pro Evropu**. Hlavním cílem je podpora investic v EU, a to prostřednictvím tří pilířů: (1) zřízení Evropského fondu pro strategické investice (EFSI), (2) vytvoření seznamu projektů a poskytnutí investičního poradenství a (3) vytvoření příznivého investičního prostředí v EU. Nařízení o EFSI, jehož cílem je v průběhu tří let (2015-2018) mobilizovat prostředky ve výši 315 mld. EUR, bylo přijato v červnu 2015. EK dále pracovala na **spuštění investičního portálu**, kde bude možné zveřejňovat jednotlivé investiční projekty, a ve spolupráci s Evropskou investiční bankou je rozvíjeno i poskytování investičního poradenství. Evropský portál investičních projektů byl spuštěn v červnu 2016. Diskuse o vytvoření příznivého investičního prostředí nadále pokračují a zároveň probíhá debata nad možným prodloužením EFSI i po roce 2018.

3. Konkurenceschopnost

Vnitřní trh

V říjnu 2015 vydala EK klíčový dokument - **strategii pro vnitřní trh se zbožím a službami nazvanou „Modernizace jednotného trhu: více příležitostí pro lidi a podniky“**. Strategie nastiňuje, jaká opatření plánuje EK v letech 2016 a 2017 projednat a přijmout, aby byly odstraněny přetrvávající překážky na vnitřním trhu. Strategie klade důraz na *Single Digital Gateway* (jednotný digitální portál pro evropské podnikatele), dále navrhuje vytvořit evropskou agendu pro kolaborativní ekonomiku či vytvoření tzv. pasu pro poskytovatele služeb. Další iniciativy by se měly zaměřit na pomoc malým a středním podnikům a start-upům, měly by zabránit diskriminaci spotřebitelů a podnikatelů, modernizovat evropský normalizační systém, posílit rámec duševního vlastnictví nebo zlepšit současnou notifikační proceduru podle směrnice o službách. EK se také bude snažit o transparentnější, efektivnější a odpovědnější zadávání veřejných zakázek a bude se věnovat kultuře dodržování pravidel a chytrému vymáhání. Usnesení PSP a Senátu ke strategii pro vnitřní trh se zbožím a službami je při formulování a prosazování pozic plně respektováno a je v shodě se schválenou rámcovou pozicí vlády ČR.

Při přípravě strategie se České republiky samostatně i společně s ostatními stejně smýšlejícími státy dařilo pozitivně ovlivnit obsah strategie, jejíž výsledná podoba reflektuje celou řadu českých priorit. Od konce roku 2015 pracuje EK za asistence členských států na přípravě návazných opatření ze strategie vyplývajících. Tato opatření mají být navrhována v průběhu let 2016 a 2017. V roce 2016 již bylo vydáno sdělení EK ke kolaborativní ekonomice.

V květnu 2015 byla přijata revize **nařízení o insolvenčním řízení**, která bude účinná od června 2017 (s výjimkou části o insolvenčních rejstřících, kde byla účinnost stanovena na červen 2019 a členské státy musí své insolvenční rejstříky vytvořit nejpozději do června 2018). Nyní EK společně s členskými státy zahájila práce na propojení insolvenčních rejstříků a tvorbě příloh v rámci implementačních aktů.

Výzkum a vývoj, inovace

V průběhu LV PRES se pozornost evropské agendy soustředila na optimální využití potenciálu výzkumných a inovačních systémů na národní i evropské úrovni a na vytyčení implementačních cílů pro lepší fungování **Evropského výzkumného prostoru (ERA)** včetně zlepšení jeho řízení. V návaznosti na to se agenda LU PRES zabývala problematikou přezkumu poradní struktury ERA, a to především v souvislosti se strukturou a rozsahem práce jednotlivých ERA poradních skupin. Závěry Rady k tomuto tématu se zaměřují na otázky fungování a řízení jednotlivých ERA skupin a s tím spojenou modifikací a unifikací jejich mandátů, aby nedocházelo k překryvům či nepokrytí důležitých problematik.

V průběhu roku 2015 byly diskutovány otázky týkající se vzájemného posílení vazeb mezi aktivitami na podporu inovací a aktivitami a nástroji v rámci Evropského výzkumného prostoru. Důležitým faktorem je **docílit zvýšení investic soukromého sektoru do výzkumu, vytvořit pákový efekt pro soukromou sféru**. V této souvislosti se ČR zabývaly také otázkou využití EFSI ve prospěch výzkumu, vývoje a inovací, pro investiční projekty v rámci EFSI byl zřízen online portál.

V dubnu 2015 byla schválena **Cestovní mapa Evropského výzkumného prostoru na léta 2015-2020** („Cestovní mapa ERA“), která obsahuje šest priorit soustředujících se na efektivní národní systémy výzkumu a inovací, společné řešení velkých výzev, výzkumné infrastruktury, transfer vědeckých znalostí, mezinárodní spolupráci, genderovou rovnost a otevřený pracovní

trh pro výzkumné pracovníky. Rada v květnu 2015 vyzvala k implementaci Cestovní mapy ERA.

Zásadním dokumentem v oblasti výzkumu a vývoje v roce 2015 bylo zveřejnění **zprávy nezávislých expertů k ex-post hodnocení 7. rámcového programu EU pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace 2007 – 2013** (dále jen „7. RP“). Zpráva se zabývá implementací 7. RP a jeho dopady na evropskou vědeckou a výzkumnou excelenci, na evropské výzkumné a inovační systémy a na ekonomický růst a tvorbu pracovních míst. Mezi hlavní doporučení plynoucí z hodnocení patří zaměřit se na kritické výzvy v globálním kontextu, sladit výzkumné a inovační agendy v Evropě, ustavit strategický monitoring a hodnocení programu, efektivněji integrovat klíčové komponenty 7. RP a přiblížit vědu evropským občanům.

Problematika **otevřených dat** v souvislosti s jednotným digitálním trhem, digitálními technologiemi a ekonomikou založenou na datech se promítla do závěrů Rady vyzývajících k synergiím mezi národními a celoevropskými strategiemi týkajícími se dat, tak aby bylo zajištěno postavení Evropy jako technologického leadera v ekonomice založené na datech.

Politika malých a středních podniků

V průběhu roku 2015 pokračovala implementace **Evropského aktu pro malé podniky** („Small Business Act“ for Europe - SBA) s důrazem na tři prioritní oblasti identifikované v Akčním plánu pro SBA z 1. prosince 2008 a Akčního plánu podnikání 2020. V rámci naplňování iniciativy „Small Business Act“ rovněž byla vytvořena Koncepce podpory malých a středních podnikatelů na období let 2014–2020. Jednotlivá opatření jsou namířena k ulehčení situace malých a středních podniků ve všech fázích jejich podnikatelského cyklu.

V říjnu 2015 EK představila **iniciativu Seal of Excellence**, jejímž hlavním cílem je nabídnout žadatelům v programu Horizont 2020, jejichž projekt byl úspěšný, ale neobdržel podporu z důvodu nedostatku finančních prostředků, alternativní zdroj financování (ESIF, národní nebo regionální programy podpory). Pilotní projekt této iniciativy se týká nástroje na podporu MSP (SME instrument).

Právo obchodních společností

V dubnu 2014 EK předložila návrh **směrnice o společnostech s ručením omezeným s jediným společníkem**. Směrnice by zejména vyžadovala, aby členské státy do svého vnitrostátního práva zavedly právní formu společnosti Societas Unius Personae (SUP), která by se řídila harmonizovanými pravidly a vnitrostátním právem státu statutárního sídla. Cílem zamýšlené úpravy by mělo být usnadnění zakládání jednočlenných společností a jejich dceřiných společností v zahraničí, zejména pro malé a střední podniky, a přispívání k postupnému odstraňování omezení svobody usazování. Vláda ČR ve shodě s usneseními obou komor PČR zaujala k návrhu spíše kritické stanovisko; zejména měla a má pochybnosti ohledně jeho přidané hodnoty. V současnosti je osud návrhu nejasný, klíčové výbory EP s návrhem nesouhlasí, některé navrhují jeho stažení EK. Další časový harmonogram není jasný.

V dubnu 2014 EK předložila návrh **směrnice, kterou se mění směrnice 2007/36/ES, pokud jde o podporu dlouhodobého zapojení akcionářů, a směrnice 2013/34/EU, pokud jde o některé prvky výkazu o správě a řízení společnosti**. Hlavním cílem návrhu je vytvoření harmonizovaného přístupu, jenž by měl přispět k dlouhodobé udržitelnosti společností v EU, vytvářet atraktivní prostředí pro akcionáře a posílit přeshraniční hlasování zlepšením účinnosti řetězce kapitálových investic, aby bylo možné podpořit růst, tvorbu pracovních míst

a konkurenceschopnost EU. ČR k návrhu a jeho cílů, i přes dílčí připomínky, zaujímá obecně kladné stanovisko. Pokud jde o vývoj návrhu, již v polovině roku 2015 podal EP řadu pozměňovacích návrhů, kterými chtěl mimo jiné řešit i problematiku country-by-country reportingu (CBCR). V reakci na pozměňovací návrhy týkající se CBCR předložila Komise v dubnu 2016 návrh novely směrnice 2013/34/EU s tím, že problematika CBCR by se řešila samostatně a nikoli společně se směrnicí 2007/36/ES (kompromisní řešení). Ohledně návrhů probíhaly v průběhu roku 2015 a 2016 dialogy s EP a rovněž jednání pracovní skupiny pro právo obchodních společností. V současné době EP stále trvá na svém pozměňovacím návrhu a nehodlá v řešení CBCR ustoupit, je však připraven pokračovat v jednání nad zbytkem návrhu. Na podzim roku 2016 jsou naplánovaná další jednání pracovní skupiny pro právo obchodních společností.

V prosinci 2015 EK předložila kodifikovaný návrh **směrnice o některých aspektech práva obchodních společností**. Cílem návrhu je přispět ke zpřehlednění unijní úpravy práva obchodních společností tak, aby se toto právo stalo srozumitelnějším a přístupnějším nejen pro jeho adresáty, ale i pro širokou veřejnost. Jelikož předložená kodifikace nevybuzuje zásadnější kontroverze, lze očekávat její hladké přijetí.

Duševní vlastnictví

Strategie pro jednotný digitální trh, zveřejněná v květnu 2015, mj. obsahuje poměrně **ambiciózní koncepční záměry sledující zlepšení přístupu k digitálnímu obsahu v oblasti autorského práva**. Jde v první řadě o legislativní návrhy na reformu systému autorských práv, které jsou obsahově konkretizovány jako přenositelnost legálně nabytého obsahu, zajištění přeshraničního přístupu k legálně zakoupeným on-line službám, harmonizace výjimek, objasnění pravidel pro činnost zprostředkovatelů chráněného obsahu a modernizace vymáhání práv. Dále je plánován přezkum směrnice o družicovém vysílání a kabelovém přenosu. Autorských práv se nepřímou dotýká i plánovaná komplexní analýza úlohy platform na trhu včetně nedovoleného obsahu na internetu.

V návaznosti na výše uvedené sdělení vydala EK v prosinci 2015 sdělení **Směrování k modernějšímu a evropskému rámci v oblasti autorského práva**. V něm EK rozvádí a konkretizuje dříve avizované záměry a představuje jednak soubor legislativních návrhů a nelegislativních opatření plánovaných na rok 2016 a jednak svou dlouhodobou vizi role autorského práva v informační společnosti. Jako čtyři krátkodobé cíle/strategické pilíře jsou formulovány: (1) Zajištění širšího přístupu k obsahu v celé EU; (2) Přizpůsobení výjimek digitálnímu a přeshraničnímu prostředí; (3) Vytvoření dobře fungujícího trhu pro autorské právo; a (4) Zajištění účinného a vyváženého systému vynucování práva.

V prosinci 2015 vydala EK jako první ze svých avizovaných legislativních iniciativ k naplnění uvedených koncepčních cílů **návrh nařízení o zajištění přeshraniční přenositelnosti on-line služeb poskytujících obsah v rámci vnitřního trhu**. Na zasedání Rady COMPET dne 26. května 2016 bylo dosaženo obecného přístupu v Radě, jehož přijetí ČR podpořila. V současné době se čeká na přijetí pozice v EP, aby mohly být zahájeny dialogy.

V roce 2016 pak EK zveřejnila balíček k e-commerce, včetně návrhu nařízení o řešení zeměpisného blokování a jiných forem diskriminace (tzv. geoblocking).

V listopadu 2013 EK předložila návrh **směrnice o ochraně nezveřejněného know-how a obchodních informací (obchodního tajemství) před jejich neoprávněným získáním, využitím a zpřístupněním**. Směrnice má za cíl stanovit na celém vnitřním trhu dostatečnou a srovnatelnou ochranu obchodního tajemství. Upravuje jak situace, kdy se získání, použití

nebo zpřístupnění obchodního tajemství považují za neoprávněné, tak i výjimky (taxativně vyjmenované případy) z těchto situací. Směrnice klade důraz na zachování důvěrnosti obchodního tajemství v průběhu soudního řízení, upravuje možnosti ochrany obchodního tajemství zejména prostřednictvím nařízení předběžných a zajišťovacích opatření a upravuje opatření, která by mělo být možné nařídit v rozhodnutí ve věci samé. Měla by tak usnadnit přeshraniční spolupráci občanů a podniků v oblasti výzkumu a vývoje a povzbudit investice v této oblasti. ČR návrh podporovala. Projednávání návrhu bylo poměrně rychlé a bezproblémové a úspěšně bylo završeno přijetím směrnice č. 2016/943 dne 8. června 2016

Průmyslové vlastnictví

V prosinci 2015 byla završena legislativní část revize a modernizace systému ochranných známek v EU, která probíhala od března 2013 do roku 2015. Zveřejněny byly dva nové předpisy tzv. **známkového balíčku**: nařízení, kterým se mění nařízení o ochranné známce Společenství, a směrnice, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách. Směrnice vstoupila v platnost dne 12. 1. 2016, přičemž implementační lhůta je 36 měsíců. Nařízení vstoupilo v platnost dne 23. 3. 2016.

V oblasti patentového práva pokračovaly práce na implementaci tzv. **patentového balíčku**, tedy systému, který naváže na již existující evropský patent. Účinnost celého patentového balíčku, skládajícího se z Dohody o Jednotném patentovém soudu (Dohoda UPC) a dvou již dříve přijatých nařízení týkajících se evropského patentu s jednotným účinkem, závisí na vývoji ratifikačního procesu a účinnosti Dohody UPC. Celkově je zatím uloženo 10 z 13 požadovaných ratifikací, chybí mj. Německo a Spojené království. Pokračovala jednání Přípravného výboru pro Jednotný patentový soud.

Ochrana spotřebitele

V oblasti ochrany spotřebitele byl v květnu 2015 projednán na Radě pro konkurenceschopnost **legislativní balíček k bezpečnosti spotřebitelských výrobků a dozoru nad trhem**, který EK schválila v únoru 2013. Tento balíček obsahuje **nařízení o bezpečnosti spotřebitelských výrobků a nařízení o dozoru nad trhem s výrobky**. EP schválil svou pozici v prvním čtení již v dubnu 2014, avšak Rada prozatím k dohodě nedospěla. Důvodem je rozdílné stanovisko ČS k ustanovení zakotvujícímu povinné označování výrobků zemí původu (čl. 7 návrhu nařízení o bezpečnosti spotřebních výrobků). Pokroku ani dohody nebylo dosaženo ani v návaznosti na analýzu dopadů, kterou k dotčenému ustanovení předložila EK v dubnu 2015.

V prosinci 2015 předložila EK **návrh směrnice o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a návrh směrnice o některých aspektech smluv o prodeji zboží on line a jinými prostředky na dálku**. Tyto návrhy byly uvedeny jako opatření ve Strategii pro jednotný digitální trh.

V prosinci 2015 byla zveřejněna **směrnice o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách**. Nová směrnice v plné harmonizaci s několika výjimkami (tzv. *targeted full harmonization*) reaguje na rozvoj on-line prodejních technik. Do její působnosti vedle souborných služeb nově spadají „spojené cestovní služby“. Nová směrnice řeší i otázku odpovědnosti za škody způsobené cestujícím a náhrady v kontextu mezinárodních smluv, jimiž je EU vázána a příslušných nařízení o právech cestujících v různých modech dopravy.

Průmyslová politika

V červnu 2015 rozeslala EK dopis ČS o svých aktivitách v oblasti **podpory konkurenceschopnosti evropského průmyslu**. Dopis představuje koncepční přístup EK k průmyslové politice založený na integraci aspektu konkurenceschopnosti průmyslu do všech

dalších politik EU („*mainstreaming*“). Mezi zastřešující oblasti přístupu patří snadnější zapojení podniků do vnitřního trhu a globálních hodnotových řetězců, podpora modernizace průmyslu EU či prostředí příznivé pro podnikání.

V roce 2015 do popředí zájmu EU vstupuje **digitalizace průmyslu**. V dubnu 2015 oznámila EK ambici zabývat se opatřeními na podporu lepšího využití potenciálu digitálních technologií v průmyslu, která se následně promítla do sdělení EK k digitalizaci průmyslu vydaného v roce 2016.

V rámci **podpory malých a středních podniků v oblasti obrany** pokračují práce na Implementaci Akčního plánu EDA pro MSP včetně usnadnění přístupu k evropským nástrojům, jako jsou ESIF a program COSME. Zpráva EK k implementaci sdělení EK k otázkám obrany byla publikována v květnu 2015.

EU se v roce 2015 vrátila k sektorovým aktivitám. V listopadu se konalo mimořádné zasedání Rady pro konkurenceschopnost věnované situaci v **evropském ocelářství**, další jednání k problematice proběhla na Radě pro zahraniční věci (obchod) i v rámci EK nově ustavené skupiny na vysoké úrovni pro energeticky náročná odvětví (HLG EII).

Pokud jde o oblast **automobilového průmyslu**, v říjnu 2015 EK ustavila skupinu na vysoké úrovni pro konkurenceschopnost a udržitelný růst automobilového průmyslu v Evropské unii (GEAR 2030).

Technická harmonizace

V oblasti technické harmonizace bylo za LV PRES dosaženo dohody mezi EP a Radou nad návrhem nařízení týkajícího se povinného **zavedení palubního systému eCall**. V květnu 2015 bylo nařízení uveřejněno v Úředním věstníku EU.

V souladu s avizovaným záměrem LU PRES se podařilo dosáhnout dohody na technické úrovni nad projednávanými návrhy nařízení z oblastí **osobních ochranných prostředků, spotřebičů plyných paliv a lanových drah**, jejichž přijetí přispěje ke zjednodušení regulatorního prostředí a zajistí rovné podmínky pro hospodářské subjekty v daných oblastech vnitřního trhu. Tato dohoda byla na počátku roku 2016 potvrzena EP v rámci 1. čtení a následně přijata Radou pro hospodářské a finanční věci. Očekává se zveřejnění všech tří nařízení v Úředním věstníku EU.

V neposlední řadě pokračovalo projednávání návrhů nařízení z oblasti motorových vozidel. Konkrétně se vedly diskuze o návrhu **nařízení o zjednodušení převodu motorových vozidel registrovaných v jiném ČS** a o **nařízení o požadavcích vztahujících se na mezní hodnoty emisí a schválení typu spalovacích motorů v nesilničních pojízdných strojích**, ve kterých se bude pokračovat i v tomto roce.

Vesmírná politika

Za LV PRES se po provedení Hodnocení dopadů pokračovalo v projednávání návrhu **směrnice o šíření družicových dat z pozorování Země pro komerční účely**, jejímž deklarovaným cílem je podpora rozvoje vnitřního trhu produktů a služeb založených na datech získaných z pozorování Země s vysokým rozlišením (HRSD). Nicméně návrh byl v polovině roku 2015 s ohledem na rozdílná stanoviska členských států stažen ze strany EK.

LU PRES využilo situace, kdy bylo předsednickým státem EU a zároveň spolu se Švýcarskem také spolupředsedalo Evropské kosmické agentuře (ESA), a rozhodlo se pokračovat v řešení nastavení vztahů mezi EU a ESA. Iniciovalo proto **obnovení činnosti platformy Space Council**, tedy neformálního zasedání ministrů pro vesmírnou politiku

členských států EU a ESA. Zasedání se uskutečnilo v listopadu 2015 v Bruselu a byly diskutovány tři okruhy otázek: 1) vývoj Space Council; 2) institucionální trh nosných raket; a 3) podpora vyššího využití kosmických systémů a dat z kosmických systémů ve veřejných politikách. EK na zasedání Space Council také informovala, že v roce 2016 vydá Evropskou vesmírnou strategii, jež by měla evropským občanům zaručit výhody obou unijních programů – Galileo a Copernicus.

4. Doprava, telekomunikace, energetika

Silniční doprava

V březnu 2015 byla formálně přijata **směrnice o přeshraniční výměně informací o dopravních deliktech**, která byla z důvodu špatného právního základu v roce 2014 rozhodnutím Soudního dvora EU zrušena. Za LV PRES došlo také k dokončení legislativního procesu u návrhu **směrnice**, kterou se pro určitá silniční vozidla provozovaná v rámci Společenství stanoví **maximální přípustné rozměry pro vnitrostátní a mezinárodní provoz a maximální přípustné hmotnosti pro mezinárodní provoz**, jejímž cílem je mimo jiné zlepšit aerodynamiku vozidel a jejich energetickou účinnost a současně dále zvyšovat bezpečnost silničního provozu, podpořit používání vozidel na alternativní paliva a také usnadnit rozvoj intermodální přepravy.

Železniční doprava

V oblasti železniční dopravy v roce 2015 pokračovalo projednávání **IV. železničního balíčku** (sestavujícího z technického a tržního pilíře), který reviduje stávající unijní legislativu s cílem dokončit liberalizaci železničního trhu a odstranit technické a administrativní překážky vstupu nových subjektů na trh železniční dopravy. Co se týká technické části balíčku, byly v prosinci 2015 na zasedání Rady schváleny předpisy technického pilíře a postoupeny EP.

Projednávání předpisů tržního pilíře, který je obecně považován za politicky citlivou materii, bylo zahájeno v červnu 2014. Během LV PRES proběhla politická rozprava ministrů dopravy, na základě které byly stanoveny hlavní směry dalšího projednávání návrhu směrnice o vytvoření jednotného evropského železničního prostoru a návrhu nařízení o vnitrostátních službách při přepravě cestujících. Na zasedání Rady v říjnu 2015 bylo dosaženo obecného přístupu ve věci tržního pilíře.

Letecká doprava

LV PRES se vrátilo k projednávání návrhu **nařízení o právech cestujících v letecké dopravě**, klíčové otázky jako určení limitu pro nárok na kompenzace však zůstaly i nadále nedořešeny. Navazující LU PRES nebylo v oblasti letecké dopravy aktivní a v projednávání tohoto návrhu již nepokračovalo. Na samém sklonku LU PRES byla ze strany EK představena nová **Strategie pro evropské letectví**, na niž navazuje řada dalších legislativních i nelegislativních iniciativ pro oblast letecké dopravy. Některé z nich stále ještě nebyly zveřejněny (např. revize nařízení o ochraně leteckých dopravců EU před nekalými cenovými praktikami leteckých dopravců ze zemí mimo EU), některé jako např. mandáty pro EK ke sjednání dvoustranných leteckých dohod s vybranými regionálními uskupeními a třetími zeměmi (ASEAN, SAE, Turecko, Katar, Čína, Japonsko) nebo návrh na celkovou revizi nařízení o společných pravidlech v oblasti civilního letectví jsou v Radě EU projednávány od počátku roku 2016.

Námořní doprava

LU PRES zahájilo své předsednictví projednáváním dvou **návrhů rozhodnutí Rady o ratifikaci ze strany členských států a jejich přistoupení jménem Unie k Protokolu z roku 2010 k mezinárodní Úmluvě o odpovědnosti a náhradě za škodu v souvislosti s přepravou nebezpečných a škodlivých látek po moři**. Jeden návrh se týká všech aspektů s výjimkou justiční spolupráce v občanských věcech, druhý výlučně justiční spolupráce v občanských věcech. Oba návrhy rozhodnutí byly schváleny Radou v prosinci 2015.

Vnitrozemská vodní doprava

LV PRES v průběhu svého předsednictví projednalo návrh **směrnice o technických požadavcích na plavidla vnitrozemské plavby**, která by měla nahradit současnou směrnicí 2006/87/ES, a v červnu 2015 se podařilo k tomuto návrhu přijmout i obecný přístup. V závěru navazujícího LU PRES došlo k zahájení dialogů s EP, jež byly za nizozemského předsednictví úspěšně dokončeny. (Druhý návrh týkající se odborných kvalifikací ve vnitrozemské vodní dopravě byl v Radě EU projednáván až v průběhu navazujícího nizozemského předsednictví.

Energetická unie

Hlavním tématem evropské energetické agendy v roce 2015 byl **vznik a implementace Energetické unie**. ER se v březnu zavázala k vybudování Energetické unie a **rámec politiky v oblasti klimatu a energetiky v období 2020–2030** byl tak plně včleněn do konceptu Energetické unie. První iniciativou EK v rámci Energetické unie byl **tzv. letní energetický balíček**, který se týkal především **nového uspořádání trhu s elektřinou**, ale obsahoval také návrh **nařízení, kterým se stanoví rámec pro označování energetické účinnosti štítky**. Vyjednávání o tomto návrhu vyústilo v přijetí obecného přístupu Rady a návrh byl postoupen společnému projednávání Rady s EP v průběhu roku 2016. Rada pro energetiku přijala v listopadu 2015 závěry k samotnému **systému řízení Energetické unie (governance)** a položila tak základy plánování, podávání zpráv a monitorování pokroku v cestě k dokončení Energetické unie. EK zveřejnila v listopadu **1. zprávu o stavu Energetické unie** a spolu s ní také **druhý seznam projektů společného zájmu (PCI)**. ER v prosinci 2015 vyzvala k urychlenému předložení legislativních návrhů a připomenula nutnost posílení 5. pilíře Energetické unie – výzkum, inovace a konkurenceschopnost. Snahy k dokončení Energetické unie budou intenzivně pokračovat i v roce 2016. Usnesení PSP ČR a Senátu PČR k problematice jednotlivých pilířů Energetické unie (ke sdělení EK - Energetická účinnost a její příspěvek k energetické bezpečnosti a rámec politiky do roku 2030 v oblasti klimatu a energetiky; k balíčku opatření k Energetické unii; k návrhu nařízení, kterým se stanoví rámec pro označování energetické účinnosti štítky, ke sdělení EK – Realizace nové politiky pro spotřebitele energie a ke sdělení EK – Zahájení veřejné konzultace o novém uspořádání trhu s energií) byla při formulaci a prosazování pozic ČR plně respektována.

Vnitřní trh s energií a ceny energií

V únoru 2015 vydala EK obsáhlý balíček dokumentů pro Energetickou unii. Hlavní částí balíčku je **sdělení k Energetické unii "Rámcová strategie k vytvoření odolné Energetické unie s pomocí progresivní politiky v oblasti změny klimatu"**. Dalšími součástmi balíčku jsou sdělení týkající se cíle pro 10% propojení elektroenergetických soustav do roku 2020 a sdělení k Pařížskému protokolu k boji s klimatickými změnami po roce 2020. Energetická unie by měla vycházet z následujících pěti dimenzí: Energetická bezpečnost, solidarita a důvěra; Plně integrovaný evropský energetický trh; Zvyšování energetické účinnosti pro snižování poptávky; Přejít na nízkouhlíkovou ekonomiku; Výzkum, inovace a konkurenceschopnost. V listopadu 2015 vydala EK **sdělení – Zprávu o stavu Energetické unie za rok 2015**. Usnesení Senátu k problematice Energetické unie bylo při formulování a prosazování pozic ČR plně respektováno.

V oblasti elektroenergetiky pokračovalo v roce 2015 projednávání a schvalování **síťových kodexů**, tj. souboru nařízení EK, která upravují pravidla fungování propojených evropských přenosových sítí a mají podstatný vliv na fungování celého vnitřního trhu s elektřinou.

Jaderná energetika

Jediným projednávaným legislativním předpisem v oblasti jaderné energetiky a radiační ochrany byl návrh **nařízení Rady, kterým se stanoví nejvyšší přípustné úrovně radioaktivní kontaminace potravin a krmiv po jaderné havárii nebo jiném případě radiační mimořádné situace**. ČS k tomuto návrhu zaujaly pozici již koncem roku 2014, v roce 2015 pouze čekaly na stanovisko EP. Toto bylo Radě doručeno až v listopadu 2015, nařízení tak mohlo být uveřejněno v Úředním věstníku EU teprve počátkem roku 2016.

Hlavním tématem pracovní skupiny pro jaderné otázky v první polovině roku 2015 byla příprava mandátu Rady pro jednání únorové diplomatické konference o pozměňovacích návrzích k **Úmluvě o jaderné bezpečnosti** a aktualizace pokynů pro spolupráci, přípravu a prezentaci pozic Euratomu na mezinárodních jednáních svolaných v rámci dohod, jejichž stranami jsou jak členské státy, tak Euratom.

Energetická bezpečnost

V roce 2015 se EK soustředila v oblasti bezpečnosti a spolehlivosti dodávek především na získávání námětů na úpravu některých existujících dokumentů EU v oblasti bezpečnosti dodávek zemního plynu a na formování **strategie v oblasti zkapalněného zemního plynu (LNG) a zásobníků plynu**. Návrh této strategie byl zveřejněn v únoru 2016. Společně s návrhem revize nařízení o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení směrnice Rady 2004/67/ES a návrhem revize rozhodnutí, kterým se zavádí mechanismus výměny informací o mezinárodních dohodách mezi členskými státy a třetími zeměmi v oblasti energetiky, tvoří **tzv. zimní energetický balíček**.

Vnější vztahy v energetice

V rámci externí dimenze energetické politiky EU byla pozornost zaměřena především na **řešení energetických důsledků rusko-ukrajinské krize**. Od jara 2015 byl veden trilaterální dialog mezi UA, RF a EU s cílem dosáhnout kompromisu o dodávkách zemního plynu na Ukrajinu v průběhu zimy 2015/2016. Na ministerském zasedání Energetické charty v Haagu byla přijata a podepsána politická deklarace "Mezinárodní energetická charta". Ministerská rada Energetického společenství přijala cestovní mapu pro reformu Energetického společenství (EnS), začlenila směrnici 2012/27/EU o energetické účinnosti do *acquis EnS* a schválila návrh politických vodítek pro společný akt o bezpečnosti dodávek plynu.

Jednotný telekomunikační trh

EP v říjnu schválil finální znění návrhu **nařízení stanovující opatření týkající se jednotného evropského trhu elektronických komunikací a k dosažení propojeného kontinentu**. Z původního návrhu předloženého EK v roce 2013 zůstaly po diskuzích pouze části týkající se otevřeného přístupu k internetu (včetně síťové neutrality) a úpravy regulace mezinárodního roamingu. U síťové neutrality návrh stanovuje společná pravidla otevřeného přístupu k internetu, zabezpečení práv koncových uživatelů a zajištění nediskriminačního nakládání s provozem při poskytování služeb přístupu k internetu. Koncoví uživatelé budou mít právo svobodně přistupovat k obsahu a distribuovat jej, provozovat či užívat služby a aplikace, a poskytovatelé přístupu k internetu budou mít povinnost nakládat stejně se stejnými typy provozu při zajišťování služeb přístupu k internetu. U roamingu dojde k zrušení příplatků za používání telefonu v zahraničí s podmínkou nastavení limitů (tzv. fair use policy, FUP) v polovině roku 2017.

Jednotný digitální trh

V květnu 2015 zveřejnila EK svou **Strategii pro jednotný digitální trh** (*Digital Single Market – DSM*, dále jen „Strategie“), jejímž cílem je dosažení zásadního pokroku na cestě k jednotnému digitálnímu trhu EU odstraněním překážek, které mu brání. EK se ve Strategii zavázala přezkoumat a přizpůsobit stávající regulatorní rámec aktuálním podmínkám a potřebám digitálního věku. Strategie se zaměřuje na klíčové oblasti, jako je zlepšení on-line přístupu spotřebitelů a podniků ke zboží a službám, vytváření vhodných a rovných podmínek pro rozvoj moderních digitálních sítí a inovačního digitálního podnikání, zejména začínajících digitálních firem (tzv. *start-upů*). Neméně důležité je zaměření Strategie na podporu a usnadnění rychlého a efektivního zavádění inovací v ekonomice, jako jsou např. přelomové digitální technologie typu velkých dat, otevřených dat, cloud computingu či internetu věcí. V neposlední řadě je pak zapotřebí zajistit ochranu soukromí a dat uživatelů a zabezpečení datové infrastruktury proti kybernetické kriminalitě a útokům a rozvoj digitální gramotnosti a dovedností. Usnesení PSP ČR a Senátu PČR ke Strategii pro jednotný digitální trh byla při formulaci a prosazování pozic ČR plně respektována. Na základě Strategie jsou nyní Evropskou komisí vydávány jednotlivé legislativní a nelegislativní návrhy.

V listopadu 2015 bylo vydáno **rozhodnutí EP a Rady (EU), kterým se zavádí program pro řešení interoperability a společné rámce pro evropské orgány veřejné správy, podniky a občany (ISA²) jako prostředek modernizace veřejného sektoru**. Jedná se o nový evropský program na období 2016–2020, který navazuje na předchozí program ISA, jehož platnost skončila 31. prosince 2015.

Služby informační společnosti a poštovní služby

Na služby informační společnosti, resp. na některé aspekty ovlivňující elektronický obchod, se zaměřila EK v kontextu Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě. V této souvislosti ČR reagovala na EK vyhlášené **veřejné konzultace**, které se vztahovaly mj. na legislativní úpravu povinností poskytovatelů služeb a online zprostředkovatelů ve vztahu ke směrnici o elektronickém obchodu. Důraz na potřebu harmonizace pravidel pro elektronické obchodování v EU vyjádřil rovněž ve svém usnesení Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny PČR.

I v roce 2015 pokračovaly iniciativy spojené s **Plánem pro dokončení jednotného trhu s doručováním balíků**, a to i v rámci výše uvedené strategie EK. Na základě veřejné konzultace k přeshraničnímu doručování balíků, která proběhla v roce 2015, vydala EK v roce 2016 návrh nařízení, která má podpořit zlepšení kvality a zvýšení dostupnosti těchto služeb tak, aby jejich prostřednictvím byl zajištěn další rozvoj elektronického obchodu. V listopadu 2015 pak zveřejnila EK **Zprávu o uplatňování směrnice o poštovních službách**. Zpráva mj. konstatuje, že bylo dosaženo dvou hlavních cílů evropské politiky: byl zajištěn minimální rozsah služeb v určené kvalitě za dostupné ceny pro všechny uživatele a trh byl za spravedlivých podmínek otevřen konkurenci. Zprávu bude v roce 2016 projednávat Rada a EP.

Kybernetická bezpečnost

V průběhu obou předsednictví byl projednáván návrh **směrnice o opatřeních k zajištění vysoké společné úrovně bezpečnosti sítí a informací v Unii (tzv. NIS směrnice)** v rámci kybernetické bezpečnosti. Cílem tohoto předpisu je, aby ČS zajistily nezbytné prostředky pro reakci na bezprostřední kybernetické hrozby a incidenty postihující jejich základní služby a infrastruktury na národní úrovni a zároveň spolupracovaly při řešení incidentů s přeshraničními dopady. EK představila návrh NIS směrnice již v únoru 2013. Směrnice byla

oficiálně přijata v roce 2016. Zásadní jednání mezi ČS a mezi Radou a EP probíhala okolo působnosti směrnice a míry harmonizace regulace provozovatelů základních služeb a poskytovatelů digitálních služeb. Většina připomínek ČR uvedených v rámcové pozici, která byla schválena usnesením Senátu PČR č. 214 ze dne 16. května 2013, byla při projednáváních na Radě zohledněna nebo vysvětlena.

5. Životní prostředí

Ochrana životního prostředí

Evropská agentura pro životní prostředí v roce 2015 vydala zprávu *Evropské životní prostředí: Stav a výhled 2015*, která je vydávána jednou za pět let a je podkladem pro další plánování politiky ochrany životního prostředí. Bylo dokončeno projednávání nařízení o **možnosti ČR zakázat či omezit pěstování geneticky modifikovaných organismů (GMO)** na jejich území, dále nařízení o **obchodování s produkty z tuleňů**. Rovněž byla v roce 2015 finálně přijata **směrnice o omezení emisí některých znečišťujících látek do ovzduší ze středních spalovacích zařízení**. V souladu se stanoviskem Senátu PČR (562. usnesení z 23. července 2014), které v obecné rovině podpořilo pozici vlády, ČR při projednávání tohoto návrhu prosazovala mj. zachování kontinuity a stability právního rámce pro střední spalovací zařízení. S ohledem na usnesení PSP ČR č. 28 ze dne 6. března 2014 byla také vypracována studie o posouzení dopadů návrhu.

V březnu 2015 EK stáhla původní návrh k oběhovému hospodářství a následně 2. prosince 2015 předložila balíček nový. Nový balíček **k oběhovému hospodářství** obsahuje sdělení (nelegislativní dokument vč. akčního plánu) a návrhy na úpravu směrnic o obalech a obalových odpadech, o skládkování odpadů, o odpadních bateriích a akumulátorech, o odpadních elektrických a elektronických zařízeních, o vozidlech s ukončenou životností a směrnice o odpadech. Senát PČR ve svém stanovisku (333. usnesení z 2. března 2016) zdůraznil důležité aspekty návrhu a Výbor pro evropské záležitosti PS PČR ve svém 239. usnesení z 18. února 2016 podpořil pozici vlády.

EK v roce 2015 představila dvě zprávy týkající se biodiverzity: **Zpráva Stav přírody v EU** vyhodnocovala stav naplňování tzv. „naturových směrnic“ – směrnice o ochraně ptáků a směrnice o ochraně přírodních stanovišť. Zpráva bude spolu s výsledky veřejné konzultace podkladem pro vyhodnocení účinnosti obou směrnic, které EK připravuje v rámci programu REFIT. Výbor pro evropské záležitosti PSP ČR v této souvislosti mj. vyzval vládu, aby věnovala náležitou pozornost kontrole účelnosti směrnice o ptácích a směrnice o stanovištích a jejich dopadu na život obyvatel v chráněných územích.

V říjnu EK zveřejnila střednědobé **vyhodnocení Strategie EU pro biodiverzitu**, jehož výsledky nejsou příliš pozitivní. Zpráva hodnotí jako nedostatečný pokrok v naplňování všech cílů Strategie kromě cíle pro invazní druhy (v této věci bylo přijato nařízení EU). K vyhodnocení byly v prosinci přijaty závěry Rady pro životní prostředí. V říjnu 2015 byla poprvé svolána nová expertní skupina EK k půdě, která by měla řešit ochranu půdy na evropské úrovni.

Ochrana klimatu

Ve dnech 30. 11. – 11. 12. 2015 se uskutečnilo v Paříži 21. zasedání konference smluvních stran **UNFCCC** a 11. zasedání smluvních stran **Kjótského protokolu**. Na zasedání obou smluv se především hodnotilo dosavadní plnění obou smluv, byl přijat rozpočet na roky 2016 a 2017. Hlavní pozornost jednání se soustředila na přijetí nové smlouvy o ochraně klimatu, která by měla vstoupit v platnost od roku 2020 a měla by řešit systém **ochrany klimatu pro období po roce 2020**. Dne 12. 12. 2015 smluvní strany Rámcové úmluvy přijaly **Pařížskou dohodu** (dále jen „Dohoda“). Dohoda stanovuje základní povinnosti smluvním stranám pro nový režim ochrany klimatu, který by měl být účinný po jejím vstupu v platnost (Dohoda by měla začít platit po roce 2020). V souladu s postojem Senátu PČR (145. usnesení ze 17. června 2015) i VEZ PSP ČR (149. usnesení z 15. dubna 2015) byla zdůrazněna potřeba

plného zapojení všech států představujících významné emitenty skleníkových plynů, podpis i následná ratifikace smluvních stran bude probíhat od roku 2016.

V roce 2015 byla schválena **novela směrnice o jakosti benzínu a motorové nafty a směrnice o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (ILUC)**, dále návrh rozhodnutí Rady o **uzavření změny Kjótského protokolu** k UNFCCC dohodnuté v Dohá a o společném plnění závazků z ní vyplývajících a rozhodnutí o **vytvoření a uplatňování rezervy tržní stability** pro systém Unie pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů (MSR).

V červenci 2015 EK předložila **nový návrh revize EU ETS**: návrh směrnice EP a Rady, kterou se mění směrnice 2003/87/ES za účelem posílení nákladově efektivních způsobů snižování emisí a investic do nízkouhlíkových technologií. Svým 282. usnesením z 2. prosince 2015 plénum Senátu vyjádřilo souhlas s rámcovou pozicí ČR, která je i nadále prosazována při projednávání návrhu. Výbor pro evropské záležitosti PSP PČR rovněž podporuje vládu ČR (182. usnesení z 24. září 2015), a to především ve snaze vést nad návrhem diskuzi a vyjasnit či zpřesnit některá ustanovení návrhu, zejména ve vztahu k dřívějším nedostatkům (nízká cena uhlíku).

6. Zaměstnanost, sociální politika a zdraví

Zaměstnanost a sociální politika

V první polovině roku 2015 se LV PRES podařilo dojednat v dialogu s EP návrh **směrnice týkající se práv členů posádek námořních lodí**, která rozšiřuje legislativu v oblasti pracovních podmínek rovněž na sektor námořní dopravy. V oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci byly za LV PRES rovněž schváleny závěry Rady ke **Strategickému rámci EU pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci 2014-2020: Přízpůsobení se novým výzvám**.

V roce 2015 Rada dosáhla politické dohody k **doporučení o integraci dlouhodobě nezaměstnaných do trhu práce**. Doporučení pak bylo po formální finalizaci publikováno v únoru 2016. Hlavní myšlenkou doporučení je zajištění koordinovaného přístupu všech zainteresovaných institucí (úřadů práce, sociálních služeb, regionálních a místních orgánů, zaměstnavatelů atd.) při integraci dlouhodobě nezaměstnaných do trhu práce a zajištění nabídky integrace (ve formě smlouvy) do 18 měsíců nezaměstnanosti.

V závěru roku 2015 bylo mezi Radou a EP dosaženo shody nad kompromisním zněním **rozhodnutí o zřízení evropské platformy pro posílení spolupráce při předcházení nehlášené práci a odrazování od ní**. Účelem rozhodnutí je posílit spolupráci mezi ČS při potírání a prevenci nehlášené práce (např. prostřednictvím výměny osvědčených postupů a informací, rozvoje odborných znalostí, podpory inovativních přístupů). Platforma byla zřízena rozhodnutím EP a Rady v březnu 2016, její první zasedání se uskutečnilo dne 27. května 2016.

V roce 2015 k návrhu **nařízení o Evropské síti služeb zaměstnanosti, přístupu pracovníků ke službám mobility a další integraci trhů práce (EURES)** probíhaly neformální dialogy, které vedly k nalezení konečného kompromisního znění. Toto znění bylo poté v únoru 2016 přijato EP v rámci prvního čtení, a následně bylo potvrzeno Radou. Cílem nařízení je usnadnit mobilitu pracovních sil a zlepšit propojení trhů práce v EU.

Revize směrnice o mateřské dovolené z roku 2008 byla v červenci 2015 v rámci programu REFIT stažena z projednávání. V srpnu 2015 ji nahradil plán realizace iniciativy (Roadmap) s názvem „**Nový přístup k řešení problému sladění soukromého a pracovního života, s nímž se potýkají pracující rodiče**“. Cílem je zvýšit účast žen na trhu práce tím, že se bude modernizovat stávající právní a politický rámec EU a přizpůsobí se dnešnímu trhu práce. V listopadu 2015 EK na toto téma připravila veřejnou konzultaci s cílem shromáždit názory na vytvoření a zavedení celé řady možných nástrojů na úrovni EU, které podpoří rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem.

Rovné příležitosti

U rovných příležitostí obě předsednictví pokračovala v jednání o návrhu **směrnice o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy řídicích a dozorčích orgánů společností kotovaných na burzách a o souvisejících opatřeních**, výsledkem však bylo pouze přijetí zprávy o pokroku. Nadále byl na úrovni Rady projednáván také návrh směrnice, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich náboženství nebo víru, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci, tzv. **antidiskriminační směrnice**. Navzdory snaze předsednictví však nedošlo k průlomům v jednání. V neposlední řadě se LV PRES podařilo na politické úrovni projednat **závěry Rady na téma genderových rozdílů v penzích** a upozornit tak na komplexní problém způsobený řadou faktorů.

Veřejné zdraví

V oblasti veřejného zdraví se LV PRES rozhodlo žádné návrhy nepředkládat a veškerou svoji činnost zaměřilo na oblast léčiv a zdravotnických prostředků. V roce 2015 byly proto v oblasti veřejného zdraví schváleny pouze troje závěry z iniciativy LU PRES, a to na témata: **strategie EU pro snižování škod spojených s požíváním alkoholu; podpora osob trpících demencí: zlepšování politik a postupů v oblasti péče; a ponaučení vyplývající pro oblast veřejného zdraví z epidemie Eboly v západní Africe – zdravotní bezpečnost v Evropské unii.**

Léčiva a zdravotnické prostředky

Závěry Rady byly v prosinci 2015 přijaty také v oblasti léčiv, a to o **personalizované medicíně pro pacienty.**

Během celého roku 2015 pokračovalo projednávání návrhů dvou **nařízení ke zdravotnickým prostředkům, které mají revidovat stávající právní rámec pro tuto oblast a zlepšit kontrolu výroby zdravotnických prostředků a jejich uvádění na trh.** V říjnu 2015 bylo dosaženo na Radě EPSCO obecného přístupu a následně došlo k zahájení dialogů s EP. Na konečném znění obou návrhů se v rámci dialogů podařilo najít shodu v polovině roku 2016, tedy na samém sklonku nizozemského předsednictví.

V roce 2014 byl v rámci revize veterinární legislativy ze strany EK předložen návrh **nařízení, kterým se mění nařízení, kterým se stanoví postupy Společenství pro registraci humánních a veterinárních léčivých přípravků a dozor nad nimi, a kterým se zřizuje Evropská agentura pro léčivé přípravky.** Projednávání návrhu bylo započato v lednu 2016 na pracovní skupině Rady pro léčiva a zdravotnické prostředky.

7. Vzdělávání, mládež a sport

Vzdělávání, mládež a sport

V oblasti vzdělávání se LV PRES věnovalo **střednědobému hodnocení strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020)** a **přípravě společné zprávy Rady a EK o provádění strategického rámce 2015**. LV prosadilo přijetí závěrů o úloze předškolního a základního vzdělávání při podpoře **kreativity, inovativnosti a digitálních kompetencí**, které vyzývají zejména k rozvoji nových pedagogických postupů a metod, vybavení vzdělávacích institucí odpovídajícími zařízeními a ke zvyšování příslušných znalostí, dovedností a kompetencí učitelů. Ministři školství členských států EU přijali v březnu v Paříži tzv. **pařížskou deklaraci – Prohlášení o podpoře občanství a společných hodnot svobody, snášenlivosti a nediskriminace prostřednictvím vzdělávání**. LU PRES prosadilo přijetí závěrů o **snižování míry předčasných odchodů ze vzdělávání a podpoře úspěchu ve škole**.

V **oblasti mládeže** prosadilo LV PRES přijetí závěrů o posílení meziodvětvové spolupráce v rámci politiky v oblasti mládeže za účelem účinného řešení sociálních a ekonomických výzev, jimž mladí lidé čelí, a dále závěry o podpoře práce s mládeží v zájmu zajištění soudržných společností. Během LU PRES došlo k přijetí návrhu společné zprávy Rady a EK za rok 2015 o provádění obnoveného rámce evropské spolupráce v oblasti mládeže a návrhu usnesení o pracovním plánu EU v oblasti mládeže na období let 2016-2018. Rovněž byl přijat návrh usnesení Rady o podpoře polické účasti mladých lidí na demokratickém životě Evropy.

V **oblasti sportu** pokračovala implementace Usnesení Rady o pracovním plánu Evropské unie v oblasti sportu na období let 2014–2017. V roce 2015 byla prioritou přidělena zejména tématům Podpora motorických schopností a pohybových a sportovních aktivit u dětí a Zachování integrity sportu s důrazem na boj proti manipulaci se sportovními soutěžemi a boj proti dopingu ve sportu. LV PRES rovněž zahájilo projednávání návrhu **rozhodnutí Rady o podpisu úmluvy Rady Evropy o ovlivňování sportovních soutěží**. LV PRES již tradičně koordinovalo přípravu **společné pozice ČS pro zasedání orgánů Světové antidopingové agentury (WADA)**, LU PRES následně přijalo závěry Rady k přezkumu usnesení z roku 2011 o zastoupení členských států EU v nadační radě (WADA) a o koordinaci postojů EU a jejich členských států před zasedáními této agentury.

Kultura a audiovizí

Priority obou předsednictví v oblasti kultury a audiovizí vycházely z **Pracovního plánu pro kulturu na léta 2015-2018**. V průběhu roku 2015 byla implementována dvě rozhodnutí Rady, obě se týkala **jmenování odborníků do evropských expertních skupin v oblasti kultury** („Evropské dědictví“ a „Evropské hlavní město kultury“).

Na květnovém jednání Rady EYCS proběhla politická rozprava o budoucí **evropské regulaci pro audiovizuální oblast**. Diskuze se především týkala stávajícího harmonizačního předpisu směrnice o audiovizuálních mediálních službách, který je třeba přizpůsobit změnám, k nimž v této oblasti došlo. EK předložila návrh revidované směrnice v polovině roku 2016.

V rámci nelegislativních činností se obě předsednictví zaměřila na diskusi a přijetí dokumentů na téma **posílení kulturních a kreativních přesahů do jiných sektorů** za účelem stimulace inovací, hospodářské udržitelnosti, sociálního začlenění a participativní správy kulturního dědictví. Významnou prioritou se stala **role kultury ve vnějších vztazích EU**, zejména v politice sousedství. Bylo přijato rozšíření Pracovního plánu pro kulturu o činnost skupiny odborníků, kteří se budou zabývat příklady osvědčených postupů v oblasti začleňování nově

příchozích přistěhovalců a uprchlíků prostřednictvím kultury a návrhu jednotného postupu proti ničení a neoprávněnému obchodování s kulturním dědictvím v konfliktních oblastech.

8. Zemědělství a rybolov

Společná zemědělská politika

V květnu 2015 Rada jednomyslně schválila závěry týkající se **zjednodušení Společné zemědělské politiky**, přestože některé členské státy (včetně ČR) měly výhrady k nízké úrovni ambice předloženého textu. Pozornost byla zaměřena zejména na možnost zjednodušení delegovaných a prováděcích aktů. Otázka zjednodušení bude diskutována rovněž v roce 2016, kdy by měl být zahájen přezkum ozelenění přímých plateb po prvním roce implementace.

Ekologické zemědělství

Za LV PRES probíhaly intenzivní diskuse k otázce **ekologického zemědělství** v rámci všech pracovních formací Rady EU a rovněž v EP. V rámci červnového zasedání AGRI Rady dne 16. 6. 2015 byl přijat obecný přístup ke kompromisnímu návrhu. Výbor ENVI EP přijal dne 11. 5. 2014 schválené stanovisko. Schválení finální zprávy na plenárním zasedání EP o návrhu se uskutečnilo v listopadu 2015. Následně byly zahájeny triology s EK a Radou, přičemž pozice všech tří institucí je v mnoha bodech velmi rozdílná.

Veterinární a fytosanitární oblast

V průběhu roku 2015 probíhalo intenzivní interinstitucionální vyjednávání **legislativního balíčku pro oblast veterinární a fytosanitární**. Dokončit vyjednávání se podařilo u návrhu nařízení **o ochranných opatřeních proti škodlivým organismům rostlin** a návrhu nařízení **o zootechnických a genealogických podmínkách** pro obchod s plemennými zvířaty a jejich zárodečnými produkty v Unii a jejich dovoz do Unie.

Rovněž bylo ukončeno meziinstitucionální vyjednávání o návrhu nařízení o **zdraví zvířat**, které bylo počátkem roku 2016 již finálně přijato EP. V případě návrhu nařízení o **úředních kontrolách** byly zahájeny diskuse s EP. V průběhu roku 2015 byla pozornost věnována rovněž novému návrhu nařízení k **veterinárním léčivům a medikovaným krmivům**.

Situace na komoditních trzích

V průběhu roku 2015 byla pozornost věnována zejména aktuální situaci na komoditních trzích, kdy LU PRES s ohledem na **znepokojivou situaci zejména v sektoru mléka, vepřového a ovoce a zeleniny** a v důsledku tlaku ze strany ČS včetně ČR na nutnost diskutovat tuto problematiku na půdě EU svolalo v září 2015 mimořádné zasedání Rady AGRIFISH. Diskuse následně pokračovala rovněž v rámci neformálního setkání, které mělo být původně věnováno otázce klimatu ve vazbě na zemědělství. Na tomto jednání EK představila „**záchranný**“ **balíček** v hodnotě 500 mil. EUR. ČS v rámci tohoto balíčku obdrží celkovou přímou podporu 420 mil. EUR směřující do sektoru mléka a masa.

Příslušné právní akty byly přijaty a zveřejněny během října 2015: nařízení, kterým se umožňuje dřívější výplata záloh přímých plateb, prováděcí pravidla k nové politice propagace, pracovní program pro rok 2016 zvýhodňující sektory mléka a vepřového masa, delegovaný akt k mimořádné cílené podpoře ve výši 420 mil. € prováděcí nařízení pro soukromé skladování SOM a delegovaný akt, kterým se otevírá soukromé skladování sýrů. V lednu 2016 vstoupilo v platnost nařízení otevírající soukromé skladování vepřového. S ohledem na stále trvající nepříznivou situaci na zemědělských trzích budou diskuse pokračovat rovněž v průběhu roku 2016.

9. Justice a vnitřní věci

Justiční spolupráce v trestních věcech

V březnu 2015 byla zahájena jednání v rámci trialogu k návrhu **směrnice o procesních zárukách pro děti podezřelé nebo obviněné v trestním řízení**. ČR podpořila obecný přístup jako přijatelné kompromisní řešení, v rámci kterého dosáhla zahrnutí řady svých připomínek. Návrh směrnice byl schválen EP v březnu roku 2016. V květnu 2016 byla vyhlášena v Úředním věstníku EU jako směrnice 2016/800..

Rada JHA schválila návrh **směrnice, kterou se posilují některé aspekty presumpce nevinny a práva být přítomen při trestním řízení před soudem**. ČR podpořila přijetí obecného přístupu, a to zejména díky konečné flexibilní podobě ustanovení čl. 8 a 9 (týkající se zejm. řízení *in absentia* a opravných prostředků), jež byly ze strany ČR považovány za nejvíce problematické. Směrnice byla vyhlášena v Úředním věstníku EU v březnu 2016 pod číslem 2016/343.

Na jednání Rady JHA v březnu 2015 byl přijat obecný přístup k návrhu **směrnice o prozatímní právní pomoci pro podezřelé nebo obviněné osoby zbavené osobní svobody a právní pomoci v rámci řízení týkajícího se evropského zatýkacího rozkazu**. ČR jeho přijetí podpořila. V červnu 2016 byla jednání o směrnici na úrovni pracovní skupiny DROIPEN ukončena. Přijetí směrnice se očekává do konce roku 2016.

Senát PČR rozhodl usnesením č. 487 ze dne 29. května 2014 o tom, že podporuje navrhované směrnice, neboť je v zájmu občanů ČR, aby standardy, které ČR již v současnosti v zásadě naplňuje, platily i v ostatních členských státech a aby nebyla případnou nedůvěrou narušována justiční spolupráce v trestních věcech.

PSP ČR vydala ve věci balíčku procesních práv usnesení č. 25 ze dne 6. března 2014, ve kterém vzala na vědomí návrh směrnice, nicméně nesouhlasila s požadavkem EK, aby členské státy, které vydají evropský zatýkací rozkaz, zajišťovaly a případně i hradily vyžádané osobě poskytnutí právní pomoci v členském státě, který má tuto osobu zadržet a předat.

V dubnu 2016 se konalo poslední jednání v rámci trialogu k návrhu **směrnice o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy EU**. EP a Rada byly velmi blízko k dohodě o téměř všech dříve projednávaných otázkách. Nicméně stále nebylo dosaženo shody na jedné z klíčových otázek, a sice zda zahrnout či nezahrnout podvody na DPH do směrnice PIF. Trialogy tedy nyní nepokračují a o zahrnutí či nezahrnutí DPH do směrnice se vedou diskuze jak na pracovních skupinách DROIPEN, tak na Radách JHA.

V roce 2015 bylo dosaženo široké principiální podpory či částečného obecného přístupu k prvním 35 článkům návrhu **nařízení o zřízení Úřadu Evropského veřejného žalobce (EPPO)** za účelem efektivnějšího boje s trestnou činností proti finančním zájmům EU. Návrh byl od srpna 2013, kdy jej předložila EK, intenzivně projednáván a zaznamenal podstatné změny. Do návrhu byly např. včleněny dva koncepty diametrálně odlišné od původního návrhu: 1) kolegiální organizace úřadu EPPO – založená na Kolegiu členů, tzv. „Evropských žalobců“ ze všech účastnících se členských států; a 2) souběžná pravomoc vyšetřovat a stíhat trestné činy proti finančním zájmům EU jak pro EPPO, tak pro národní orgány. Senát PČR svým usnesením č. 271 ze dne 11. listopadu 2015 potvrdil k tomuto návrhu své původní kritické usnesení, které upozorňovalo na rozpor se zásadou subsidiarity (č. 345 ze dne 9. října 2013). V listopadovém usnesení pak dále zdůraznil, že rozhodnutí ČR, zda návrh nařízení podpoří, může být učiněno až po projednání konečného znění nařízení v PČR.

V srpnu 2013 EK předložila rovněž návrh **nařízení o Agentuře Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust)**. Na Radě JHA v prosinci 2014 bylo dosaženo částečné obecné shody k podstatné části předpisu. Během LV PRES došlo k projednání zbytku ustanovení s výjimkou ustanovení týkajících se vztahu s EPPO a na jednání březnové Rady JHA bylo dosaženo obecného přístupu ke zbytku textu. Nařízení bylo předloženo EP, který s jeho projednáváním vyčkává na dokončení návrhu nařízení o zřízení EPPO.

Justiční spolupráce v civilních věcech

Dosažením politické dohody bylo úspěšně zakončeno projednávání návrhu **nařízení, kterým se mění nařízení o úpadkovém řízení**, který EK předložila v prosinci 2012.

Rada přijala návrh **nařízení, kterým se mění nařízení o evropském řízení o drobných nárocích**, který EK předložila v listopadu 2013. Přijetím návrhu byla završena jednání na pracovní úrovni v Radě i v rámci dialogu.

Během roku 2015 byl ČS schválen obecný přístup k **návrhu nařízení o zrušení ověřovacích formalit**, jehož cílem je zefektivnění a zjednodušení volného pohybu veřejných listin v rámci EU. Konkrétně se bude jednat o některé matriční listiny, u nichž mezi ČS dojde k odstranění ověřování tzv. apostilní doložkou. Po trialozích s EP se následně podařilo dosáhnout politické dohody.

Dále na expertní úrovni pokračovaly diskuse k návrhům nařízení o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí **ve věcech majetkových vztahů mezi manželi** a nařízení o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech majetkových v důsledku uzavření **registrovaného partnerství**. Jejich cílem je komplexně upravit majetkové poměry manželů a registrovaných partnerů v případech s mezinárodním prvkem. Bohužel se však nakonec nepodařilo nalézt podporu všech ČS, takže Rada na konci roku 2015 výsledný text jednomyslně nepřijala. V reakci na to vyjádřily některé ČS (včetně ČR) přání, aby oba návrhy byly přijaty formou posílené spolupráce. Začátkem roku 2016 EK tato přání vyslyšela a předložila příslušné návrhy. Rada JHA schválila v červnu 2016 k oběma návrhům obecný přístup. Jelikož se však v minulosti nepodařilo nalézt jednomyslnou shodu všech členských států, nařízení jsou přijata v režimu tzv. posílené spolupráce, do níž se doposud zapojilo 18 členských států, včetně České republiky. Další členské státy se na zapojení do posílené spolupráce připravují.

V oblasti rodinného práva EK dále pokračovala v přípravě návrhu nařízení, kterým by mělo být změněno nařízení o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti (tzv. **nařízení Brusel II bis**). Za tímto účelem ČS vypracovaly dotazník a účastnily se expertní schůzky svolané EK. Práce EK vyvrcholila tím, že dne 30. 6. 2016 předložila návrh přepracování (recast) nařízení Brusel IIa.

e-Justice

V roce 2015 probíhala **implementace dílčích projektů zmíněných v Akčním plánu 2014 – 2018** a začaly se také scházet expertní skupiny k jednotlivým specifickým oblastem (možnost propojení rejstříků závětí, konsolidace informací týkající se mladistvých, rozšíření informací o základních právech na Portálu evropské e-Justice). ČR se činnosti expertních skupin účastní dle kapacitních možností a aktuálnosti jednotlivých témat.

Srovnávací přehled EU o soudnictví

EK publikuje pravidelně od roku 2013 **Sdělení o srovnání fungování soudních systémů**, tzv. **Justice Scoreboard**, každoročně na přelomu března a dubna. Ve spolupráci se zástupci ČS a

s využitím údajů Rady Evropy – CEPEJ dochází k rozšiřování a zkvalitňování metodiky a rozsahu srovnání, které slouží jako ilustrativní (zjednodušený) přehled efektivitu fungování justice v zemích EU.

Azylová a migrační politika

Evropská agenda byla během roku 2015 výrazně poznamenána migrační a uprchlickou krizí. V květnu 2015 vydala EK tzv. **Evropský program pro migraci**, který stanovil základní rámec připravovaných změn migrační a azylové politiky EU. Vedle okamžitých opatření stanovil čtyři strategické pilíře v této oblasti: snížení podnětů k nelegální migraci, efektivní správa hranic, společná azylová politika a v neposlední řadě legální migrace. V návaznosti na tento strategický materiál pak EK připravila během roku 2015 **tři implementační balíčky** a řadu dalších dokumentů.

První balíček byl vydán v květnu 2015 a jeho součástí byl zejména návrh na **přesídlení 20 000 osob ze třetích zemí, návrh nouzového mechanismu pro relokaci 40 000 žadatelů o azyl z Itálie a Řecka a Akční plán EU proti převádění migrantů (2015–2020)**.

Při projednávání těchto návrhů ČR postupovala v souladu s pozicemi obou komor PČR, které ve svých usneseních opakovaně vyjádřily nesouhlas s povinným přerozdělováním migrantů mezi členskými státy a povinné kvóty označily za nesystémový krok. Pokud se jedná o Akční plán EU proti převádění migrantů, ČR v souladu s usnesením Senátu PČR č. 238 ze dne 23. září 2015 přivítala tuto iniciativu a podpořila navržená opatření. ČR stejně jako Senát PČR považují za zásadní zaměřit se na řešení základních příčin nelegální migrace.

Druhý implementační balíček EK přijala v září 2015. Jeho součástí byl návrh dalšího **nouzového mechanismu pro relokaci 120 000 žadatelů o azyl**, návrh nařízení o zřízení **stálého krizového relokačního mechanismu** a návrh nařízení o vytvoření **společného seznamu EU bezpečných zemí původu**. ČR ve shodě s četnými usneseními obou komor PČR vyjádřila k návrhu na povinné relokace svůj negativní postoj, a to při jednáních na všech úrovních Rady i při konečném hlasování v Radě. Rozhodnutí, kterým se stanovil závazný mechanismus pro relokace z Itálie a Řecka, bylo přijato kvalifikovanou většinou v září 2015. Po celou dobu projednávání návrhu nařízení o krizovém relokačním mechanismu ČR prosazuje v souladu s opakovanými usneseními PSP ČR a Senátu PČR svůj nesouhlas s principem povinných přerozdělovacích kvót. Pokud jde o návrh společného seznamu EU bezpečných zemí původu, ČR se ztotožňuje s usnesením výboru pro evropské záležitosti PSP ČR č. 191 ze dne 14. října 2015 a usnesením Senátu PČR č. 252 ze dne 22. října 2015, které vyjadřují podporu tomuto návrhu a považují jej za nástroj, který může přispět k urychlení azylového řízení.

Ve svém třetím balíčku vydaném v prosinci se EK zaměřila především na ochranu vnější hranice EU. Součástí tohoto balíčku byl zejména **návrh nařízení o Evropské pohraniční a pobřežní stráž** a návrh na **změnu Schengenského hraničního kodexu**, pokud jde o posílení kontrol na vnějších hranicích vůči příslušným databázím. ČR podpořila návrh nařízení o Evropské pohraniční a pobřežní stráž a při projednávání návrhu v orgánech Rady respektovala usnesení výboru pro evropské záležitosti PSP ČR č. 231 ze dne 4. února 2016 a usnesení Senátu PČR č. 336 ze dne 2. března 2016, které návrh v obecné rovině podporují, nicméně požadují vyjasnění konceptu sdílené odpovědnosti. V červnu 2016 již bylo dosaženo politické dohody mezi EP a Radou o tomto návrhu. Pokud jde o novelu Schengenského hraničního kodexu, ČR v souladu s usnesením výboru pro evropské záležitosti PSP ČR č. 230 ze 4. února 2016 a usnesením Senátu PČR č. 337 z 2. března 2016 podpořila zavedení systematických kontrol a tento návrh považuje za účinný nástroj boje proti zahraničním bojovníkům.

S cílem řešit migrační krizi se konalo také několik **významných jednání se třetími zeměmi**. Za zmínku stojí zejména summit EU-Afrika na Vallettě, který se konal ve dnech 11. – 12. listopadu, dále minisummit se státy západního Balkánu dne 25. října či summit lídrů EU a Turecka dne 29. listopadu.

Schengenský prostor a ochrana hranic

Oblasti schengenské spolupráce zejména koncem roku 2015 a začátkem roku 2016 dominovalo **dočasné znovuzavádění kontrol na vnitřních hranicích** v řadě členských států kvůli dopadům migrační a bezpečnostní krize. EK v prosinci 2015 vydala osmou pololetní zprávu o fungování schengenského prostoru, která je kritičtější k jednotlivým členským státům zejména v kontextu schengenského hodnocení. V oblasti ochrany vnějších hranic pokračovala jednání k tzv. **inteligentním hranicím**, k nimž poté v dubnu 2016 EK připravila nový návrh.

Volný pohyb osob

V roce 2015 pokračovala debata o fungování schengenského prostoru a o přínosech a některých **negativních důsledcích volného pohybu osob**.

Intenzivně pokračovaly diskuse k návrhu **nařízení o podpoře volného pohybu občanů zjednodušením přijímání některých veřejných listin v Evropské unii**, jehož cílem je snížit administrativní zátěž občanů v EU. Navrhovaná opatření jsou doplněná mechanismem administrativní spolupráce mezi dotčenými orgány s využitím systému pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI systém), který se používá i v různých dalších oblastech. V rámci jednání se podařilo zohlednit požadavky Senátu PČR vyjádřené v jeho usnesení ze dne 21. srpna 2013 a zajistit, že občanovi nebude nařízením znemožněno využívat apostilu. Byla rovněž odstraněna povinnost přijímat neověřené překlady listin, čímž se v praxi snižuje riziko podvodů. Ve druhé polovině roku probíhala intenzivní jednání v rámci triologu. Kompromisní text byl nakonec přijat Radou (prosinec 2015) i EP (začátek roku 2016).

Vízová politika

V oblasti legislativních návrhů lze považovat za nejdůležitější předložení **návrhu na přepracování vízového kodexu a návrhu na zavedení cestovních víz**. Cílem návrhů je zjednodušit stávající právní rámec ve prospěch ČR i legálně cestujících osob tak, aby společná vízová politika přispívala ke zvýšení ekonomického růstu EU a zároveň byla v souladu s politikami EU v oblasti zahraničních vztahů, obchodu, vzdělávání, kultury a turistického ruchu při zachování bezpečnosti schengenského prostoru.

S ohledem na rostoucí důležitost návratové politiky v kontextu migrační krize bylo rozhodnuto v revidovaném vízovém kodexu propojit vízovou problematiku s problematikou readmisní, tj. ulehčení při získávání víz nabízet pouze občanům těch zemí, které spolupracují s EU v oblasti readmise.

K uvedeným návrhům přijala PSP ČR usnesení č. 69 ze dne 29. května 2014 a Senát PČR usnesení č. 615 ze dne 22. října 2014. ČR v souladu s oběma usneseními uvítala diskusi o společné vízové politice na úrovni EU, zároveň zdůrazňovala nezbytnost zajištění rovnováhy mezi ekonomickými a bezpečnostními dopady navrhovaných změn. K zavedení cestovního víza se ČR i obě komory PČR staví zdrženlivě, neboť by tento typ víza mohl být zneužíván jeho držiteli k dlouhodobým nelegálním pobytům na území schengenského prostoru.

Byly podepsány a jsou prozatím prováděny dohody o zrušení vízové povinnosti mezi EU a řadou **států Karibiku a Pacifiku, Kolumbií a Spojenými arabskými emiráty**, dokončena

byla také jednání o dohodě o zrušení vízové povinnosti s **Peru**. Tyto země byly předtím přerazeny na **bezvízový seznam**. Rovněž byla dokončena jednání o dohodě o zrušení vízové povinnosti pro držitele diplomatických pasů mezi EU a **ČLR**.

V roce 2015 bylo dokončeno postupné **zapojování zastupitelských úřadů ČS schengenského prostoru do Vízového informačního systému**, který se tím stal plně funkční.

Během roku 2015 byly nadále uspokojivě uplatňovány **vízové facilitační dohody** s Gruzíí, Moldavskem, Ruskem, Ukrajinou, Arménií, Ázerbájdžánem a Kapverdami; dále byly zahájeny práce na přípravě směrnic pro jednání o vízové facilitační dohodě s Jordánskem. Jednání o vízové facilitační dohodě mezi EU a Běloruskem, Marokem a Tuniskem zatím nebyla dokončena kvůli překážkám na straně zmíněných zemí.

V roce 2015 pokračovalo plnění Akčních plánů **vízové liberalizace** ve vztahu k **Ukrajíně, Gruzii a Kosovu**, které jako dlouhodobý cíl stanoví možnost zrušení vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty občanů těchto států. Byla vydána 4. hodnotící zpráva ke Gruzii, 6. hodnotící zpráva k Ukrajině a 3. hodnotící zpráva ke Kosovu. Dle těchto zpráv Gruzie a Ukrajina splnily podmínky vyplývající z akčních plánů vízové liberalizace - jakkoli ve zprávě k Ukrajině byly zmíněny přetrvávající nedostatky v oblasti boje proti korupci - proto by EK měla v roce 2016 navrhnout jejich přerazení na bezvízový seznam. Zpráva ke Kosovu zmiňuje zbývajících osm kritérií, po jejichž splnění by měl rovněž následovat návrh na bezvízový styk pro tuto zemi.

Se zvýšenou intenzitou pokračoval od podzimu 2015 dialog o vízové liberalizaci mezi EU a **Tureckem** s cílem uspořádat liberalizaci výměnou za urychlení implementace té části readmisní dohody EU-Turecko, která se týká návratů nelegálních migrantů – občanů třetích zemí.

Vnitřní bezpečnost a policejní spolupráce

V návaznosti na několik závažných teroristických útoků, které se odehrály v roce 2015 na území EU, se stal boj proti terorismu jedním z hlavních témat jednání Rady v oblasti vnitřních věcí. ER přijala v únoru 2015 **Prohlášení Evropské rady k terorismu**, které obsahuje tři klíčové aspekty pro posílení boje proti terorismu: zajištění bezpečnosti občanů, prevenci radikalizace a zachování základních hodnot a spolupráci s mezinárodními partnery.

Důležitým prvkem boje proti terorismu by se mělo stát předávání údajů ze jmenné evidence cestujících v letecké dopravě (PNR – Passenger Name Records) a s tím související **návrh směrnice o používání jmenné evidence cestujících pro prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti**. V reakci na teroristické útoky v Paříži ze 13. listopadu vzrostl politický tlak na urychlené dokončení vyjednávání o tomto návrhu mezi EP a Radou. Kompromisní znění směrnice bylo EP a Radou schváleno během dubna 2016.

V prosinci předložila EK **návrh směrnice EP a Rady o boji proti terorismu a nahrazení rámcového rozhodnutí 2002/475/SVV o boji proti terorismu**, jejímž cílem je aktualizovat stávající legislativu na úrovni EU ve světle nově přijatých mezinárodních standardů a povinností tak, aby Evropské unii umožnila účinněji reagovat na nové teroristické hrozby. V březnu 2016 byl na Radě JHA schválen obecný přístup k navrženému textu směrnice, který slouží jako podklad pro dialog s EP. Ten byl zahájen v červenci 2016.

V dubnu 2015 představila EK své sdělení **Evropský program pro bezpečnost**. Záměrem EK bylo vypracovat aktualizovanou strategii vnitřní bezpečnosti EU a reagovat tak na aktuální bezpečnostní hrozby, kterým EU čelí. K uvedenému sdělení přijal výbor pro evropské

záležitosti PSP ČR usnesení č. 168 ze dne 3. září 2015 a Senát PČR usnesení č. 213 ze dne 12. srpna 2015. Ve shodě s oběma usneseními vláda obecně podporuje navržená opatření, zejména zlepšení výměny informací, intenzivnější operativní spolupráci a součinnost s agenturami EU.

Na základě výzvy Evropské rady vznikla tzv. **Obnovená strategie pro vnitřní bezpečnost** na období 2015–2020, která je založena na třech dokumentech, a to na závěrech Rady k Obnovené strategii vnitřní bezpečnosti z prosince 2014, sdělení EK Evropský program pro bezpečnost z dubna 2015 a na závěrech Rady k Obnovené strategii vnitřní bezpečnosti z června 2015. Aktualizovaná strategie navazuje na původní Strategii vnitřní bezpečnosti pro období 2010–2014.

V prosinci Rada JHA potvrdila dosažení dohody s EP o výsledné podobě návrhu **nařízení o Agentuře Evropské unie pro spolupráci a vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (Europol)**. EP tento kompromis potvrdila na svém plenárním zasedání v květnu 2016. Nařízení by pak mělo být účinné od 1. května 2017.

V reakci na pařížské teroristické útoky v listopadu 2015 přijala EK v listopadu 2015 dvě významné legislativní iniciativy v oblasti střelných zbraní, a to **prováděcí nařízení EK o znehodnocování střelných zbraní a návrh revize směrnice o zbraních (91/477/EHS)**. Deklarovaným hlavním cílem obou těchto iniciativ je zlepšení koordinace a ucelený způsob boje proti nedovolenému obchodu se střelnými zbraněmi, ve skutečnosti však dopadnou primárně na legální držitele zbraní. Dále v prosinci 2015 EK předložila **Akční plán EU proti nelegálnímu obchodu a používání střelných zbraní a výbušnin**, který se primárně zaměřuje na nelegální zbraně. Návrh revidované směrnice o zbraních byl opakovaně projednán v obou komorách PČR, které ve svých usneseních vyjádřily nesouhlas se záměrem EK omezit možnost legálního nabývání a držení zbraní a odmítly, aby EK zasahovala do funkčního systému kontroly, evidence, nabývání a držení zbraní v ČR. ČR tento postoj důrazně a aktivně prosazuje při vyjednávání ve všech orgánech Rady. Pokud jde o Akční plán EU proti nelegálnímu obchodu a používání střelných zbraní a výbušnin, PSP ČR i Senát PČR jej ve svých usneseních v obecné rovině podpořily, s čímž se ČR ztotožňuje.

Ochrana osobních údajů

Během roku 2015 na úrovni Rady intenzivně pokračovalo projednávání **návrhu nařízení o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a návrhu tzv. trestněprávní směrnice upravující ochranu osobních údajů v rámci činnosti policejních a justičních orgánů**. Po přijetí obecného přístupu Rady ke zmíněnému nařízení (červen) a směrnici (říjen) probíhaly intenzivní dialogy s EP. Výsledkem se stala kompromisní znění obou návrhů, která byla nakonec schválena na jaře 2016. Vzhledem k přetrvávajícím výhradám vůči výsledné podobě této legislativy některé ČS, včetně ČR, vydaly písemné prohlášení do oficiálního záznamu z jednání Rady, na kterém byly návrhy nařízení a směrnice formálně schváleny.

ČR se na všech vyjednáváních o tomto předpise aktivně podílela, přičemž vycházela z několika zásad: omezení administrativní zátěže, posilování právní jistoty a omezování diskreční pravomoci Komise, vyváženost povinností správců a zpracovatelů a práv subjektů údajů, jakož i na praktickou realizovatelnost jednotlivých návrhů. Celkově lze nicméně výsledek vyjednávání hodnotit jen jako dílčí úspěch, zejména kvůli nedostatečnému prosazení přístupu založeného na riziku, nedostatečnému snížení administrativní zátěže, výši sankcí a vágnosti deliktů

Významnou událostí se stal také rozsudek Soudního dvora EU, kterým byl **zneplatněn systém „Bezpečný přístav“ (Safe Harbour)**, na jehož základě bylo možné předávat osobní

údaje z EU do USA. Dozorové úřady poskytly čas do konce ledna 2016, aby EK společně s USA nastalou situaci vyřešila. V únoru 2016 dosáhla EK spolu s USA politické dohody na novém rámci, který byl označen jako „**Štít soukromí**“ (**Privacy Shield**). V souladu s usnesením výboru pro evropské záležitosti PSP ČR č. 217 ze dne 14. ledna 2016 vláda ČR podporovala rychlé přijetí tohoto nového rámce, ke kterému došlo dne 12. července 2016.

10. Vnější vztahy

Východní partnerství

V květnu 2015 se uskutečnil Rižský summit, jehož výstupem byla **Rižská deklarace**. Ta zdůrazňuje principy diferenciací a inkluzivity; obsahuje závazek, že EK vydá nové hodnotící zprávy o implementaci 2. fáze Akčního plánu vízové liberalizace (*Visa Liberalization Action Plan – VLAP*) na **Ukrajíně** a v **Gruzii** do konce 2015; klade důraz na implementaci Asociačních dohod (AA) s **Gruzií, Moldavskem a Ukrajinou**; obsahuje potvrzení předchozích závazků EU v oblasti evropské perspektivy. Deklarace rovněž vyjadřuje přesvědčení, že implementace AA včetně prohloubených a komplexních zón volného obchodu (DCFTA) povede k postupné ekonomické integraci partnerů do vnitřního trhu EU, a tím k vytvoření ekonomického prostoru.

V souladu s Rižskou deklarací EK v prosinci 2015 vydala nové **hodnotící zprávy o implementaci 2. fáze VLAP** s Gruzií a Ukrajinou. Vyznění obou zpráv je pozitivní, v případě Ukrajiny jsou však zmíněny některé dílčí nedostatky týkající se zejm. boje s korupcí. Přesto se v obou hodnotících zprávách uvádí, že EK počátkem roku 2016 předloží Radě a EP návrh na zrušení vízové povinnosti pro občany uvedených dvou zemí, kteří budou držiteli biometrických pasů. Vízová liberalizace se má týkat cest do 90 dnů během jakéhokoliv období 180 dnů uskutečňovaných z pracovních, turistických nebo rodinných důvodů.

V červenci 2015 dosáhla plné operační schopnosti mise **EUAM Ukraine**, ustavená k 1. 12. 2014 s širokým poradním mandátem v oblasti reformy civilního bezpečnostního sektoru (včetně vlády práva a boje proti korupci). Těžiště činnosti mise spočívá ve strategické spolupráci s ministerstvy vnitra a spravedlnosti a prokuraturou, podílela se také na ustavení národní protikorupční instituce NABU. Na podzim 2015 bylo schváleno rozšíření mandátu i o činnosti na operační a taktické úrovni, bylo rozhodnuto také o zřízení dvou dočasných regionálních poboček mise v regionech (Lvov, Charkov).

Západní Balkán

Udržování bezpečného prostředí v **Bosně a Hercegovině** i nadále podporuje operace EUFOR Althea v rámci svého exekutivního mandátu, který RB OSN opětovně prodloužila do listopadu 2016. Mimoto operace (za účasti ČR) věnuje pozornost výcviku bosenských ozbrojených sil.

Jižní sousedství

S ohledem na nepolevující ilegální migraci zejména z **libyjských břehů** byla v červnu 2015 zahájena vojenská **operace EUNAVFOR MED – Operace Sophia** zaměřená na rozbití operačního modelu převaděčů ve Středomoří. Operace se zprvu věnovala primárně sběru informací, od října 2015 pak začala aktivně zasahovat proti převaděčům na otevřeném moři. S ohledem na přetrvávající libyjskou krizi nemohla být mise povýšena do fáze, kdy by působila v libyjských teritoriálních vodách. To bude možné až na základě souhlasu vlády národní shody, respektive na základě rezoluce RB OSN. S ohledem na nepříznivý vývoj v Libyi, který brání misi naplňovat svůj mandát, byla od května 2015 redukována mise EUBAM Libye.

V **Egyptě** se v listopadu a prosinci konaly parlamentní volby, kterými byla završena transformační *road map*. EU v reakci potvrdila připravenost akcelarovat do té doby poněkud stagující politický dialog a návaznou spolupráci.

V prosinci 2015 zrušil Tribunál Soudního dvora EU rozhodnutí Rady o uzavření zemědělské dohody **EU-Maroko** v rozsahu, v jakém schvaluje použití dohody na mezinárodně právně

sporné územní Západní Sahary. Tento krok vyvolal na počátku roku 2016 napětí mezi EU a Marokem, pro které je status Západní Sahary prioritní a velmi citlivou otázkou. Rada neprodleně rozhodla o podání kasačního opravného prostředku.

Blízký východ a severní Afrika

Pokračoval dramatický vývoj především v **Sýrii** v souvislosti s občanskou válkou, do které se zapojilo Rusko, a v **Iráku**, kde se armádě společně s šíitskými milicemi a kurdskými pešmergy za podpory mezinárodní koalice dařilo částečně zatlačovat **tzv. Islámský stát (ISIL)** z obsazených území. Počátkem roku 2015 byla schválena **Regionální strategie EU k Sýrii, Iráku a hrozbě ISIL**, která předpokládá vynaložení 1 mld. EUR na stabilizaci regionu pro následující 2 roky. EU podpořila výsledky donorské konference k Sýrii, jejíž třetí kolo se konalo v Kuvajtu v březnu 2015.

V červenci 2015 se podařilo uzavřít finální dohodu (JCPOA) o íránském jaderném programu mezi E3 (Německo, Velká Británie a Francie) + 3 (USA, Čína, Rusko) a **Íránem**. EU zrušila následně v souladu s implementací JCPOA své ekonomické a finanční sankce vůči Íránu související s jeho jaderným programem vč. sankcí založených na rezolucích RB OSN, které byly postupně přijaty od roku 2006.

Subsaharská Afrika

Ve výcvikových aktivitách pokračovala mise EU v **Mali** (EUTM Mali, s účastí ČR), která v průběhu dosavadních dvou mandátů vycvičila osm praporek uskupení. Mise dále poskytovala postoperační výcvik po návratu vycvičených jednotek Malijských ozbrojených sil z operačního nasazení do svých posádek. Mise rovněž poskytuje poradenství při budování řídicích struktur a systémů podpory Malijských ozbrojených sil.

Překlenovací mise EUFOR RCA ve **Středoafričské republice** v polovině března 2015 předala své úkoly misi OSN MINUSCA. Tyto úkoly spočívaly ve stabilizaci bezpečnostní situace a ochrany civilního obyvatelstva v hlavním městě Bangui. Na činnost vojenské mise EU následně plynule navázala vojenská poradní mise EUMAM RCA. Ta poskytuje poradenství v oblasti obranné reformy zejména Ministerstvu obrany a Generálnímu štábu Ozbrojených sil Středoafričské republiky (FACA).

Africký roh

V oblasti **Afrického rohu** pokračuje operace EUNAVFOR Atalanta (za účasti ČR) v úspěšném boji proti pirátství. Již od května 2012 nebylo v Africkém rohu uneseno žádné plavidlo, bez paralelního rozvoje bezpečnostních struktur v **Somálsku** ale mohou pirátské sítě své aktivity v případě ukončení operace kdykoli obnovit. Důležitou součástí úsilí mezinárodního společenství je proto i výcviková mise EUTM Somalia, která v roce 2015 pokračovala v naplňování svého stávajícího mandátu na podporu rozvoje somálských ozbrojených sil, který vyprší na konci roku 2016.

Asie

V listopadu 2015 se v Lucemburku konalo **12. zasedání ministrů zahraničních věcí zemí ASEM (Asia-Europe Meeting)**, kde byla diskutována především ekonomická spolupráce mezi Asií a Evropou.

V roce 2015 proběhly summity se třemi strategickými partnery EU v Asii, a to s **Japonskem** (květen), **Čínou** (červen) a **Korejskou republikou** (září). Summit s **Indií** byl odložen na 1. pol. roku 2016.

EU úspěšně ukončila vyjednávání Dohody o partnerství a spolupráci s **Afgánistánem** a v prosinci 2015 došlo rovněž k podpisu Dohody o posíleném partnerství a spolupráci s **Kazachstánem**, následně začalo její právní čištění.

Evropská služba pro vnější činnost (ESVA)

V červnu 2015 vysoká představitelka pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (HR/VP) Federica Mogheriniová oznámila **změny ve struktuře ESVA**, jejichž cílem bylo zefektivnění fungování ESVA. Změny byly inspirovány výsledky revize ESVA v roce 2013 a vnitřními konzultacemi ohledně hierarchie a schvalovacích procedur uvnitř ESVA. Z rozhodnutí HR/VP tak byla vytvořena pozice zástupce generálního tajemníka pro ekonomické a globální otázky. Nově tedy generální tajemník ESVA disponuje třemi zástupci: pro politické otázky, pro CSDP a reakce na krize a pro ekonomické a globální otázky. Dále byla nově v ESVA ustavena pozice genderového poradce.

V prosinci 2015 dále HR/VP vydala **zprávu o pokroku v implementaci revize ESVA** (úkol vyplývající ze závěrů Rady z prosince 2013). Zpráva informuje o jednotlivých oblastech, jichž se reformy týkaly: změny v organizační struktuře ESVA, efektivnější výkon dvojí funkce F. Mogheriniové jako HR/VP a místopředsedkyně EK, příprava nové globální strategie EU, pracovní metody Rady, spolupráce s EP, fungování DEU. Klíčová je zejména část nastiňující změny, ke kterým by ještě v budoucnu mělo dojít. Jedná se zejména o budoucnost zvláštních představitelů EU (EU Special Representatives/EUSR), změny v personálních otázkách, respektive v poměru zastoupení diplomatů z členských států na delegacích EU a v ústředí ESVA a revize struktur krizového řízení.

Společná bezpečnostní obranná politika

ER v červnu 2015 vytyčila priority dalšího postupu při rozvoji Společné bezpečnostní a obranné politiky (dále jen „SBOP“). Hlavy států a předsedové vlád ČR jednak potvrdili platnost zadání Evropské rady z prosince 2013 a také jako nové téma vyzdvihli potřebu přípravy unijní reakce na hybridní hrozby. Nejviditelnějším zadáním byl úkol vypracovat **Evropskou globální strategii**, která byla přijata ER v červnu 2016 a nahradila zastaralou Evropskou bezpečnostní strategii z roku 2003. Značná pozornost byla v průběhu roku věnována nastavení koncepce podpory rozvoje vojenských schopností partnerských zemí a regionálních organizací a spolupráci s partnery, především s NATO a OSN. Diskutována byla i role SBOP v reakci na migrační krizi.

Evropská obranná agentura se i nadále věnovala podpoře **rozvoje potřebných vojenských schopností** a spolupracovala s EK v oblasti **podpory evropského obranného průmyslu a trhu**. V průběhu roku mimo jiné významně pokročila příprava **Přípravné akce pro výzkum v oblasti SBOP**, která je prvním krokem při tvorbě řádného programu financovaného z rozpočtu EU. Tento program, vůbec první financovaný z unijních prostředků zaměřený na vojenskou oblast, bude výrazným přínosem pro zajištění konkurenceschopnosti evropského obranného průmyslu.

Lidská práva

V červenci 2015 schválily instituce EU (Rada, EP a EK) po několikaměsíčním vyjednávání formou společného sdělení **Akční plán k lidským právům a demokracii pro roky 2015 – 2019** (dále jen „Akční plán“), který navazuje na dokument platný pro roky 2012 – 2014. Akční plán obsahuje několik desítek konkrétních úkolů většinou pro instituce EU, ale některé i pro členské státy. U každého úkolu je definována odpovědná instituce a termín splnění. Implementace úkolů je kontrolována na úrovni Politického a bezpečnostního výboru v Bruselu.

Jednotlivé úkoly se zaměřují na posílení místních lidskoprávních aktérů (např. obránci lidských práv, nevládní organizace, volební instituce), hlavní lidskoprávní výzvy (např. svoboda projevu, obchod a lidská práva, rovnost pohlaví), ochranu lidských práv během konfliktů, zlepšení koherence a implementace stávající lidskoprávní politiky EU.

Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc

Rok 2015 lze bez nadsázky označit rokem rozvoje, neboť došlo k dosažení klíčových **globálních dohod v Sendai** (snižování rizika katastrof), **Addis Abebě** (financování rozvoje), **New Yorku** (Agenda 2030 pro udržitelný rozvoj včetně nových globálních cílů udržitelného rozvoje) a **Paříži** (COP21), které přispěly ke změně stávajícího paradigmatu rozvoje. EU se aktivně zapojila do sjednávání těchto dohod a konstruktivně přispěla i k jejich konsensuálnímu přijetí.

Probíhající naplňování **cílů udržitelného rozvoje** bude vyžadovat od EU správnou kombinaci změn ve financování rozvoje a v úpravě platných politik a strategií v oblasti rozvojové spolupráce, resp. vnější činnosti EU jako celek. Mezi další prioritní oblasti rozvojové spolupráce EU se řadila problematika **migrace** v rozvoji, **genderové rovnosti** či **vytváření kapacit na podporu bezpečnosti a rozvoje** zahrnující komplexní přístup k řešení krizí ve světě. V závěru uplynulého roku byla rovněž zahájena debata o **budoucnosti vztahů** mezi EU a skupinou 79 států z Afriky, Karibiku a Tichomoří po roce 2020, kdy vyprší současný právní rámec (tzv. Dohoda z Cotonou). K tomuto novému uspořádání vztahů EU/AKT proběhla v prosinci 2015 veřejná konzultace, vyhlášená EK, do které se zapojila i ČR.

V průběhu celého roku 2015 probíhala na úrovni celé EU cílená kampaň a osvěta, která měla za cíl rozšířit povědomí občanů EU o smyslu a hodnotě poskytování zahraniční rozvojové spolupráce, a to v rámci **Evropského roku pro rozvoj 2015**. Do této celounijní kampaně se úspěšně zapojila i ČR.

I v humanitární oblasti se po celý rok výrazně promítala **migrační krize** v Evropě i ve světě a zejména její příčiny a dopady. Za lotyšského předsednictví šlo o humanitární dimenzi komplexního přístupu EU a o zamezování **sexuálně motivovanému násilí v konfliktech**. Lucemburské předsednictví se zaměřilo na dostupnost humanitární pomoci v konfliktních oblastech (s důrazem na Jemen, Irák a Sýrii). Dále se EU, za aktivní součinnosti ČR, zabývala přípravou na **Světový humanitární summit**, který proběhl v květnu 2016 v Istanbulu.

Boj proti terorismu

Rok 2015 poznamenaly dramatické teroristické útoky v Evropě a jejím blízkém okolí (Kodaň, Paříž, Turecko, Sinaj, Tunisko). Jedná se o nejkrvavější rok z pohledu Evropanů od teroristických útoků v Madridu v roce 2004.

Na jednáních EU nabyla otázka boje proti terorismu značného významu již po lednových útocích na Charlie Hebdo v Paříži. Evropské protiteroristické iniciativy, přijaté v únoru a potvrzené v prosinci Evropskou radou, se **z hlediska vnějších vztahů** věnují zejména: prohloubení politického dialogu a praktické spolupráce s relevantními třetími zeměmi a organizacemi, vč. vysílání bezpečnostních odborníků na klíčové delegace EU, mobilizaci finančních instrumentů EU; lepšímu využití nástrojů a agentur vnitřní bezpečnosti – např. co se týče obchodování se zbraněmi a výbušninami na západním Balkáně a v regionu Blízkého východu a severní Afriky (MENA) - nebo financování terorismu.

Z geografického hlediska je prioritní pozornost věnována oblasti Blízkého východu a Severní Afriky, Turecku a západnímu Balkánu a dále pak Rohu Afriky a oblasti Sahelu. **Tematické priority** zahrnují problematiku tzv. zahraničních bojovníků (v roce 2015 bojovalo

na straně ISIL cca 5 000 Evropanů), pohraniční bezpečnost, bezpečnost v letecké dopravě, boj proti financování terorismu, boj proti násilnému extremismu (CVE), posilování právního státu a vynutitelnosti práva založené na respektu k lidským právům, propojení vnitřní a vnější dimenze boje proti terorismu a strategickou komunikaci s mládeží.

Problematika sankcí

V průběhu roku 2015 pokračovaly **pravidelné revize a úpravy** existujících sankčních režimů EU zavedených i převzatých na základě rozhodnutí OSN.

Krom toho bylo Evropskou radou 19. března 2015 rozhodnuto o navázání platnosti sektorových sankcí vůči **Rusku** na plnění minských dohod, uzavřených dne 11. února 2015 (tzv. Minsk II). Ze sankcí vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině byly učiněny výjimky pro hydrazin a paliva do raket a satelitů (UDMH, MMH) tak, aby sankce neměly dopad na evropský kosmický průmysl.

V reakci na propuštění zbývajících šesti politických vězňů v **Bělorusku**, ke kterému přistoupil Lukašenko dne 22. srpna 2015, a relativně poklidný průběh následných prezidentských voleb rozhodla v říjnu 2015 Rada o prodloužení sankcí vůči Bělorusku o 4 měsíce (do 29. února 2016) a jejich simultánní suspendování na stejnou dobu (s výjimkou zbrojního embarga a sankcí vůči 4 osobám zodpovědným za nevyjasněné zmizení jiných 4 lidí). Suspendované sankce pak byly v únoru 2016 zrušeny.

Na konci roku 2015 byly také v EU připraveny právní akty pro zrušení veškerých hospodářských a finančních sankcí EU vůči **Íránu**, přijaté v souvislosti s íránským jaderným programem, v souladu se společným komplexním akčním plánem (JCPOA). Den provedení (implementation day), ke kterému byly sankce zrušeny na základě zprávy generálního ředitele MAAE o tom, že Írán dostal svým závazkům uvedeným v JCPOA, nastal 16. ledna 2016.

Evropská politika sousedství

V roce 2015 probíhala druhá **revize Evropské politiky sousedství** (ENP), která byla zahájena začátkem března 2015 po zveřejnění společného konzultačního dokumentu HR/VP Mogherini a komisaře Hahna s názvem „*Towards a new European Neighbourhood Policy*“. Revize vyvrcholila v listopadu 2015, kdy bylo zveřejněno **společné sdělení ESVA a EK „Přezkum evropské politiky sousedství“**, které odráží výstupy z veřejných konzultací a představuje směr, ve kterém má být ENP reálně revidována. Hlavními novinkami revidované ENP má být posílení její bezpečnostní dimenze, větší diferenciaci spolupráce s partnerskými zeměmi, zvýšení role partnerských zemí a členských států EU při tvorbě i implementaci ENP, posílení regionální spolupráce v rámci stávajících formátů Východního partnerství a Unie pro Středomoří, posílení viditelnosti ENP, zakládání tematických rámců pro spolupráci s třetími partnery ve vybraných oblastech (např. migrace, energetiky a bezpečnosti) či zvýšení flexibility finančních nástrojů. Zastřešujícím cílem revidované ENP by mělo být posilování **stability** v partnerských zemích. Na základě těchto návrhů a dalších postojů, které EU ve věci zaujme, by měly být **během roku 2016 ve spolupráci s partnerskými zeměmi specifikovány konkrétní formy další spolupráce**.

Fondy vnější spolupráce EU

V roce 2015 pokračovalo čerpání prostředků z fondů vnější spolupráce EU, které byly využívány jak na rozvojovou pomoc, tak na ekonomickou spolupráci. Pro období finančního rámce 2014 – 2020 má EU k dispozici **celkem devět finančních nástrojů podle geografické a tematické příslušnosti**, a věnuje na vnější spolupráci a zahraniční pomoc zhruba 9,5

miliard EUR ročně (celková alokace pro celé období dosahuje výše 59 mld. EUR). Zájem o fondy vnější spolupráce EU v ČR narůstá a českým subjektům se v jejich rámci podařilo realizovat řadu projektů ať už jako hlavní dodavatelé, subdodavatelé či v rámci konsorcií.

OSN

V souladu se společnou pozicí EU na 9. hodnotící konferenci **Smlouvy o nešíření jaderných zbraní (NPT)** prosazovala EU princip univerzality NPT a aktivně podporovala vytvoření zóny bez zbraní hromadného ničení na Blízkém východě. Neshoda na podmínkách pro vytvoření zmíněné zóny byla příčinou nezdaru HK NPT.

EU nadále podporovala univerzalizaci a vstup v platnost **Smlouvy o všeobecném zákazu jaderných zkoušek (CTBT)**. V letošním roce chce k propagaci smlouvy a jejího vstupu v platnost využít 20. výročí vzniku této smlouvy, kdy se předpokládá uskutečnění zasedání na ministerské úrovni.

EU podpořila vstup v platnost **Smlouvy o obchodu se zbraněmi (ATT)**. Smlouva je prvním právně závazným nástrojem nastavujícím globální standardy obchodu s tímto specifickým druhem zboží, pro nějž má EU závazná kritéria. EU aktivně přistupuje k přípravě konference smluvních stran, která by měla v letošním roce potvrdit pravidla pro efektivní implementaci smlouvy.

Přestože EU nezískala širší podporu pro návrh **mezinárodního kodexu chování ve vesmíru (ICOC)**, snaží se nadále zapojit větší okruh zemí do aktivit k zachování vesmírného prostoru bez zbraní a pracuje na principech zodpovědného chování ve vesmíru.

Společná obchodní politika

V říjnu 2015 bylo zveřejněno **Sdělení EK "Trade for all"**, které nastoluje směr obchodní politiky EU pro příštích pět let. Obchod je vnímán jako prostředek pro posílení růstu, zaměstnanosti a konkurenceschopnosti EU. Aktualizovaná obchodní politika musí reagovat na nové oblasti, které významně ovlivňují dnešní svět, musí být transparentnější a měla by být využívána k prosazování evropských hodnot a cílů. Ke strategii byly v listopadu 2015 přijaty závěry Rady.

V prosinci 2015 byla schválena pozice Rady ke „konfliktním minerálům“. **Návrh nařízení pro autocertifikaci zodpovědných dovozců cínu, tantalu, wolframu, jejich rud a zlata**, které pocházejí z oblastí postižených konflikty, sleduje cíl přispět k omezení financování ozbrojených skupin z výnosů z nerostných surovin získaných v oblastech postižených konflikty či vysoce rizikových oblastech a stanovuje pravidla a postupy dobrovolné autocertifikace. Byla zahájena diskuse pro přípravu dialogu s EP, který v květnu 2015 přijal řadu pozměňovacích návrhů zásadního charakteru.

V závěru roku 2015 byla schválena pozice Rady k **návrhu nařízení o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání**. Cílem návrhu je zejména úprava pravidel kontroly vývozu v souvislosti s trestem smrti. Následovaly neformální diskuse k technickým otázkám a příprava na jednání prvního dialogu.

V roce 2015 byl ukončen legislativní proces týkající se návrhu, jímž se provádí ochranná doložka a mechanismus proti obcházení, které umožňují dočasné pozastavení **celních preferencí v rámci dohody o přidružení uzavřené s Moldavskou republikou**. Dále byla ukončena obdobná legislativní procedura k mechanismu proti obcházení opatření a přijat návrh, který stanoví pro některé zemědělské produkty možnost znovu zavést celní sazbu podle

doložky nejvyšších výhod, pokud dovoz některých produktů z **Gruzie** překročí určitou hranici.

V oblasti jednostranných preferenčních opatření Unie probíhala během roku 2015 příprava a dokončení zprávy hodnotící **Systém všeobecných celních preferencí (GSP)** po dvou letech jeho fungování. Součástí zprávy je také hodnocení režimu GSP+ (speciální režim pro udržitelný rozvoj a řádnou správu věcí veřejných) a toho, jak země do tohoto režimu zahrnuté plní mezinárodní konvence týkající se lidských, pracovních práv, životního prostředí či boje proti korupci.

Multilaterální agenda obchodní politiky

V rámci mnohostranné obchodní spolupráce ve **Světové obchodní organizaci** (dále jen „WTO“) se EU soustředila jednak na implementaci rozhodnutí ministrů z IX. Ministerské konference WTO na Bali (prosinec 2013), jednak na přípravu X. Ministerské konference v Nairobi (dále jen „MK10“, prosinec 2015), sledujíc přitom hlavní cíl - dokončení jednání o Rozvojové agendě z Dohá. V souvislosti s prvním bodem je nutné především zmínit, že EU na podzim 2015 ratifikovala **Dohodu o usnadňování obchodu (TFA)**, která by měla vstoupit v platnost od r. 2016.

EU se velmi aktivně podílela na celém procesu příprav na **X. Ministerskou konferenci WTO** a přispěla tak zásadním způsobem k přijetí **Ministerské deklarace** i řady **rozhodnutí ministrů v oblasti zemědělství/vývozní soutěže, bavlny a ve prospěch nejméně rozvinutých zemí** (pravidla původu a výjimka pro služby a poskytovatele služeb z těchto zemí). Došlo rovněž ke schválení přístupů dvou nových zemí do WTO – Libérie a Afghánistánu.

EU se současně zapojovala i do negociací v rámci **vícestranných iniciativ**. Pokračovala jednání o revizi **Dohody o informačních technologiích (ITA II)**, kterou se podařilo uzavřít na MK10. EU se také podílela na jednáních o vícestranné **Dohodě o obchodu se službami (TISA)**. Intenzivně pokračovala jednání o vícestranné **Dohodě o environmentálním zboží (EGA)** a i když se dohodu nakonec do MK10 nepodařilo dokončit, jednání jsou v pokročilém stádiu a budou pokračovat v roce 2016 s cílem jejich brzkého uzavření. Sjednání dohod ČR podporuje.

EU nadále na všech mnohostranných fórech pokračovala v systematickém **odporu proti protekcionismu**. Podporovala pokračování a zlepšení systému monitoringu opatření spojených s obchodem ve WTO. Obdobný proces pokračoval i v samotné EU.

Bilaterální agenda obchodní politiky

V roce 2015 pokračovalo jednání o **dohodě o Transatlantickém obchodním a investičním partnerství s USA (TTIP)**, a to v několika vyjednávacích kolech. V listopadu 2015 byl dokončen a předán USA návrh nového evropského přístupu k investiční ochraně a řešení sporů mezi investory a státem. V roce 2015 se rovněž pokračovalo v právním čištění textu **Komplexní ekonomické obchodní dohody s Kanadou (CETA)** a v prosinci byl zveřejněn mandát pro její vyjednávání. Mezi EU a **Mexikem** byly dokončeny diskuze o revizi tzv. **Globální dohody EU**, v rámci EU začaly probíhat práce na mandátu pro vyjednávání modernizace této dohody. Dále se v rámci regionu pokročilo ve vyjednávání **Dohody o politickém dialogu a spolupráci (PDCA)** s **Kubou**, část této dohody se věnuje obchodu a obchodní spolupráci. Zároveň byly zahájeny nutné interní schvalovací procedury, co se týká přistoupení **Ekvádoru k dohodě o volném obchodu (FTA) EU s Kolumbií a Peru**. V rámci vyjednávání o FTA EU se zeměmi **MERCOSUR** došlo k určitému pokroku v podobě

kontaktů hlavních vyjednávačů, k původně avizované výměně nabídek však na konci roku 2015 nedošlo s ohledem na nedostatečnou míru ambicí ze strany MRC. Na konci roku bylo oznámeno uzavření vyjednávání o dohodě o volném obchodu s **Vietnamem**. Tato ambiciózní a komplexní dohoda byla vyjednávána od poloviny roku 2012. Pokračovala také vyjednávání o FTA s **Japonskem**. Bohužel se nepodařilo naplnit ambice uzavřít vyjednávání do konce roku a to zejména s ohledem na snížení aktivity ze strany Japonska v souvislosti s uzavřením a následným zahájením procesu ratifikace TPP, jehož je Japonsko jednou ze smluvních stran. V květnu 2015 byla parafována investiční kapitola dohody o volném obchodu se **Singapurem**, přesto však není vyřešena otázka kompetencí, proto EK v létě předložila Soudnímu dvoru EU žádost o posudek ohledně možnosti uzavřít dohodu jako výlučnou. Jednání o obchodní dohodě s **Thajskem**, která byla vzhledem k tamní vnitropolitické situaci přerušena již v roce 2014, nebyla obnovena. Stagnující jsou také stále jednání s **Malajsií**. Objevovaly se náznaky o znovuoobnovení jednání o FTA s **Indií**, oficiálně však jednání obnovena nebyla.

Na konci roku došlo k oficiálnímu zahájení vyjednávání o FTA s **Filipínami**, k němuž byl v říjnu schválen mandát. Zároveň EK na podzim informovala o zahájení prací na dopadové studii a *scoping exercise* ve vztahu k budoucí FTA s **Austrálií a Novým Zélandem**.

V roce 2015 pokračovalo prozatímní provádění **Prohloubených a komplexních zón volného obchodu (DCFTAs) s Gruzii a Moldavskem**. Zároveň probíhala tzv. trilaterální jednání mezi EU, Ukrajinou a Ruskou federací na téma **prozatímního provádění DCFTA mezi EU a Ukrajinou**. Během těchto diskuzí však nebyl nalezen kompromis a Ruská federace v důsledku zahájení prozatímního provádění DCFTA EU-UA počátkem roku 2016 přerušila preferenční zacházení vůči Ukrajině dané společnou CIS-FTA a zároveň zavedla embargo na dovoz potravin z Ukrajiny. UA reagovala zavedením nového dočasného celního režimu vůči RF a zavedením zákazu dovozu některých ruských potravin. Během roku 2015 proběhla v Parlamentu ČR ratifikace těchto tří DCFTAs, kdy příslušné výbory ve svých usneseních s ratifikací souhlasily.

V rámci dalších zemí Východního partnerství byl během roku 2015 diskutován a schválen mandát pro vyjednávání o nové formě bilaterální obchodní **spolupráce s Arménií**. Jednání o tzv. Rámcové dohodě (jejíž součástí bude i obchodní část) byla oficiálně zahájena v prosinci 2015.

V rámci uskupení EUROMED došlo k posunu pouze u **DCFTA s Tuniskem**, jednání byla oficiálně zahájena v říjnu 2015, kdy zároveň proběhlo první kolo jednání. Během minulého roku byla také započata diskuze o **zavedení dočasných mimořádných autonomních obchodních preferencí pro Tunisko** a to zejména s ohledem na jejich obtížnou hospodářskou situaci. Jednání o **DCFTA s Marokem stagnovala**. Určitého pokroku bylo dosaženo i v rámci vyjednávaných **Dohod o hospodářském partnerství (EPAs)**, které EK sjednává se zeměmi Afriky, Pacifiku a Karibiku.

V roce 2015 pokračovala jednání o samostatné investiční dohodě s **Čínou**, která bude zahrnovat úpravu přístupu na trh a následnou investiční ochranu, a v pomalejším tempu i o samostatné dohodě o ochraně investic s **Myanmarem**.

V oblasti investiční ochrany bylo v roce 2015 nejvýznamnějším rysem postupné prosazení tzv. „nového evropského přístupu“ k investiční ochraně, založeného na stálém dvouinstančním soudu, připraveného původně pro dohodu TTIP, i do dalších jednání vedených na EU úrovni. A to jak připravovaných, probíhajících, ale i formálně dokončených. EU tak nový evropský přístup již zavedla a prosadila v dohodě s Vietnamem a Kanadou, jednání s dalšími zeměmi pak jsou v souladu s novým přístupem dále vedena. Nad rámec

bilaterální agendy v oblasti prosazování transparentnosti arbitrážních řízení, mezi jejíž hlavní propagátory dlouhodobě EK patří, zaznamenala EK poměrně výrazný neúspěch ve snaze o přistoupení k **Úmluvě o transparentnosti rozhodčího řízení ve sporech mezi investory a státy vedené na základě mezinárodních dohod**, když se ani přes opakované pokusy, zejména z kompetenčních důvodů, nepodařilo přijmou rozhodnutí, jež by EU a jejím ČS umožnilo k Úmluvě přistoupit.